

ST. OLAV

Påskan 1996

“Christo indio - Christo de poncho” -

*fra et veggmaleri
av fredsprisvinneren
Adolfo Perez de Esquivel*

ST. OLAV

Innhold:

3	Mot påske	<i>UKJ</i>
4	Påske - vårt fremtidshåp	<i>Biskop G. Schwenzer</i>
5	Solen på himmelen - solen på korset	<i>Peter Dass</i>
8	Seksualitet - sexus, eros, agape	<i>Olav Müller SSCC</i>
9	Vatikandokument om seksualitet	
10	Et smil på verdens ansikt	<i>Ingrid Høivik</i>
13	Lys over støvet!	<i>Olav Egil Aune</i>
14	Enhetsskolen - en nasjonalhelligdom?	<i>Gjermund Høgh</i>
18	Om boken "Sjelen som turist"	<i>Olav Müller SSCC</i>
20	Slik skal det gjøres!	<i>Arne Fjeld o.p.</i>
20	Om læremyndighetens oppgave	
22	Fastetidsmeditasjon	<i>Susanne A.K. Koch</i>
24	Leserbrev	
25	India: døtre til besvær?	
25	Olav den hellige fra Tyllaldalen	<i>Fra "Vårt Land"</i>
27	Dagbøker fra Lunden	<i>Aage Hauken o.p.</i>
32	Helvete	<i>Backstreet girl</i>

Mot påske

Det går mot påske, mot det store lyset. Den store gleden. Oppfyllelsen. Som ble lovet oss ved juletider. For vi har vel ikke glemt julens glade løfte? "Frykt ikke, for jeg har en stor glede å forkynne dere," jublet englen jule natt. "Idag er deres frelser født, her i Davids by; det er Messias, Herren!" Tenkte vi påske da? Tenkte vi lidelse - og oppstandelse?

Ennå er det et stykke frem til Maria fra Magdala møter Ham i hagen. Et godt stykke vei å gå til vertshuset i Emmaus der brødet brytes for første gang etter at frelsen er fullbragt - og to disipler gnir seg i øynene. "Brant det ikke i hjertene våre da Han gikk der og talte til oss på veien og forklarte Skriftene for oss?"

Vi skal også gni oss i øynene - påskennatt når lyset tennes. Og høre de kjente ordene: "Dette er den natt da Kristus brøt dødens lenker og seirende stod opp fra de døde. For uten gjenløsningens nåde gavnet vår fødsel oss intet. Så underfullt bøyer din godhet seg mot oss! Uten mål er din kjærlighets miskunn: For å løskjøpe trelen, prisgav du Sønnen."

Men - først skal vi faste. Kvitte oss med slagget. Med tregheten, egenviljen, selvopptattheten. Med skylappene og unnskyldningene. Litt mindre hverdagskomfort, litt mere omtanke - for andre. Og for egen sjel. Ikke så lett alltid, det der med sjelen. Senvinteren sitter i ledd og lemmer - og lammer.

Men så hender det at en bønn - halvannet tusen år gammel og vel så det - skinner mot en fra en side i Bønneboken. Og er ikke det minste gammel, men er her og nå og nettopp det en trenger for å "ta seg på tak", som dikter Duun sier, når hans tenksomme bønder endelig reiser seg og kommer i siget:

*Min sjel er som søvndrukken,
den gjør en kraftanstrengelse for å stå opp
men blir likevel liggende.
Ta tak i meg, Herre, rist meg våken,
vekk meg av min døs.
Mine egne anstrengelser er ikke nok,
jeg sovner igjen.
Jeg lengter etter å bli fri,
men det hjelper ikke bare å lengte.
Utfør ditt verk i meg.
Vekk meg så jeg virkelig våkner.
Gjør det før jeg sovner inn i døden.*

Takk til Augustin (354 - 430) og til Bønneboken (1990).

God faste. Og enda bedre påske! UKJ

Bibelen - et billedteppe

"For meg er Bibelen selve urfortellingen som all fortellerkunst kan føres tilbake til," sier forfatteren Edvard Hoem. "Bibelen er et billedteppe av poesi, myter, legender, liknelser og visjoner. Under all teologien og slektshistorien ligger en klar episk tråd. Dessuten har Bibelen en enorm vitalitet, den er så menneskelig." DAGBLADET

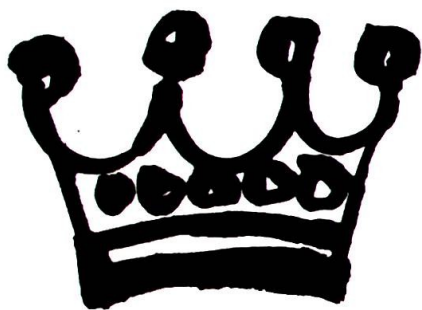
Kvinnelige sjefer - gjør det noen forskjell?

Kvinnelige sjefer har større tillit til andre kvinner enn det mennene har, hevdet Marit Christensen, redaksjonssjef i magasinavdelingen, NRK Radio, i et foredrag under et seminar for kvinnelige journalister nylig.

Hun kom også inn på at det faller i magasinsjefens lodd å formulere svarene til folk som av en eller annen grunn føler seg "tråkka på" i intervjuer eller reportasjer.

"For meg er det ganske lett å si beklager, dette gjorde jeg feil eller selvsagt kunne det vært gjort på en annen måte. Men når herrens som sitter høyere på rangstigen enn meg, har gått gjennom skrivelser, er slike formuleringer ofte strøket. Min manglende prestisje er kanskje et kvinnelig trekk," sa Marit Christensen, ifølge bladet "Journalisten", organ for Norsk Journalistlag.

4 Biskop Gerhard Schwenzer: Påske - vårt fremtidshåp

"Han oppstod den tredje dag, Hefter Skriften." Jesu lidelse og død betyr ikke slutten på et tragisk liv. Gud reiser ham opp av graven. Jesus Kristus er ikke død. Han lever, riktignok forvandlet, i en ny skikkelse som Bibelen kaller et herlighets legeme.

Påske forandrer hele universet. Det er i grunnen to forskjellige verdener vi taler om - en før og en etter Jesu Kristi oppstandelse. Påske står for overgang fra mørke til lys, fra angst til glede, fra død til liv. Gud viser sin makt over det onde, over synd og død. I påsken skjønner vi hvem den Gud er som vi tror på - og hvem vi er som ved Jesus Kristus er kalt til oppstandelsens herlighet.

Når vi møter utfordringer, når vi må ta valg vi vet kommer til å få konsekvenser for både vårt eget og for andres liv, ligger dette ofte som en byrde på våre skuldre. Vi vil helst slippe å bære den. Vi skjønner ikke hvor dette skal bære hen. En ukjent fremtid venter oss. Vi blir redde og skyver gjerne avgjørelsene til side. Det går jo - om enn halten - å fortsette slik vi har det. Men ved å handle slik, mister vi øyeblikkets sjanse. Vårt liv vil da fremstå som en lang rekke tapte muligheter som aldri vender tilbake.

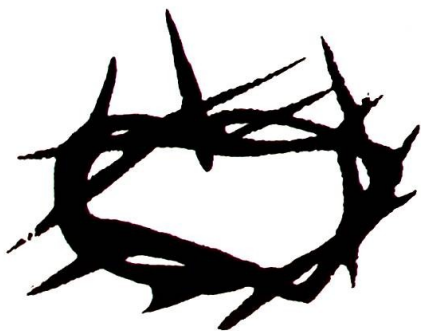
I påsken får vi et glimt av vår fremtid. Det siste kapittel i vårt liv blir åpnet og lagt frem, selv om mellomliggende avsnitt ennå ikke er skre-

vet. Det går opp for oss hvordan det nye liv vil bli. Uansett hva som tilstøter oss underveis, er vi ved Kristi oppstandelse fra de døde selv kalt til et evig liv hos vår himmelske Far.

Verden i dag viser lite av dette håp og denne glede. Det virker som om den er ute av balanse. Angsten for fremtiden rir mange som en mare. De finner ingen vei ut av alle de garn de har rotet seg inn i og som holder dem fanget. Det er vanskelig å se at fremtiden kan være lys.

Men påskens budskap gir håp og tillit. Gud kan forandre vår situasjon. Han har gjort det allerede ved sin Sønnns oppstandelse fra de døde. Og vi selv er med i den nye skapningen. For i dåpen har vi fått del i Kristi seier over døden. Vi er blitt Guds barn, skjønt vi ennå ikke forstår hva dette egentlig innebærer.

Men det er ikke til å undres over at vi ikke fatter rekkevidden av dette nye liv. Det ligger på tvers av våre daglige erfaringer. Vi kan ikke sette ord på det. Det dreier seg om en annen verden, hinsides vår forstand. Men likevel møter vi den oppstandne Kristus allerede nå i ord og sakrament. Vi tjener ham i våre nødlidende medmennesker. Vi vet at han er midt iblant oss når vi samles i hans navn. Jesus Kristus, den oppstandne er hos oss, hvor vi enn befinner oss. Han er underveis med oss til vårt himmelske fedreland.

Neppe de beste formidlere

"Vi 68-ere fikk rett og slett ikke orden på våre liv," sier riksadvokat Georg Fredrik Rieber-Mohn. "Vi ble neppe de beste formidlere av viktige verdier. Etter hvert ble mange av 68-generasjonen svært velstående. Inntektene ble for store, investeringene spekulative. Vinen dyrere. Utenlandsreisene luksuriøse. Og i personlig moral ble generasjonen mindre gode veivisere."

KLASSEKAMPEN

År 2000 - mer enn 'business'

Bygging av store pilegrimsentre, ny undergrunnsbane til Vatikanet, lys- og lyd-show samt storstilet oppussing av kirker er ikke tilstrekkelig som forberedelse til å motta de opptil 50 millioner mennesker man regner vil besøke Roma i år 2000, mener pave Johannes Paul II. Mange romere ser jubelåret kun som mulighet til økt "business", mens "deres kall" er å bidra til en re-evangelisering av alle byens sogn, sier paven.

CATHOLIC HERALD

Valg og religion

Da sosialisten Jorge Sampaio ble valgt til ny portugisisk president, spilte ikke bare politiske, men også religiøse faktorer en rolle. Det mener avisen "Frankfurter Allgemeine", som noterer at mange portugisiske velgere fremdeles husker og ergrer seg over at den konservative kandidaten, Cavaco Silva, under valgkampen angrep sin motkandidat for "manglende religiøsitet".

Solen på himmelen - solen på korset

Solen på himmelen lukket sitt øye
den dag da solen på korset gikk ned.
Da stod naturen i dobbelt døds møye,
dobbelt formørkelse var da skjedd.
Men på vår påskedag så man opprunnet
begge de soler som syntes forsvunnet!
Halleluja, halleluja!

Efter fornedrelse skal vi opphøyes,
solen skal skinne når regnet er endt,
heder og ære deg, Kristus, tilføyes
for ved oppstandelsen ble det fullt kjent
at du Den Høyestes sønn monne være
som over døden vant seier med ære.
Hallaluja, hallaluja!

Tiden vil Herren ei lenger forhale,
tredje dag alt han av graven oppstår.
Hva er om tre dagers gravtid å tale,
hva kan de regnes mot evighets år?
Gladelig vil vi med Herren fornedres,
så vi med Herren for evig kan hedres.
Halleluja, halleluja!

Aldri er kornet i jorden så lenge
at vi ei spirende oppvekst får se.
Blomster ved sommer skal lokkes av enge,
de som lå dekket av vinter og sne.
Så skal og blomstre de visnede lemmer,
de som i støvet med tårer vi gjemmer.
Halleluja, halleluja!

Fisken skjøt Jonas av buken på stranden,
så skal og jorden de døde te frem.
Er du, min Frelser, av graven oppstanden,
skal jeg oppreises og følge deg hjem!
Hvor der er rot, skal der og vokse grener,
frukter og salighet du oss forlener!
Halleluja, halleluja!

Peter Dass (ca. 1700)

Omfordeling - til egen lomme

I Zimbabwe er de statlige midler til helsevesenet blitt kuttet drastisk - samtidig har regjeringen Mugabe fordoblet lønningene til regjeringsmedlemmene. Landets katolske biskopkonferanse kritiserer skarpt denne form for "omfordeling" og "stiller spørsmål ved landets økonomiske prioriteringer generelt".

Biskopene påtaler mangelen på arbeidskraft, utstyr, medikamenter, sengeplasser

og mat ved landets sykehus, og viser til at for ikke lenge siden gjaldt landets helsevesen som et forbilde for det øvrige Afrika. I løpet av de siste femten årene er det bygget 300 nye helsesentre, over 400 er blitt pusset opp, og barnedødeligheten er redusert med en tredjedel. De nye sparetiltakene truer med å sette over styr alt man har vunnet, og misnøyen blant folk vokser, påpeker biskopene. CHRIST IN DER GEGENWART

Vi må ta et oppgjør

"Vi har skiftet ut rett og galt med lurt og dumt," sa teologiprofessor Jacob Jervell til avisen Vårt Land for en tid siden. "Tankegangen sprer seg over alt. Vi finner den også i forvaltningen, i politikken og blant folk flest. Vi må ikke undervurdere hvilken enorm gjennomslagskraft en slik tankegang har. Den når helt ned til barna i skolen. Vi må ta et oppgjør med denne mangelen på etikk," sa Jervell.

6 Olav Müller SSCC: Seksualitet - sexus, eros, agape

Et rekke vitenskaper - fra biologi og psykologi via sosiologi og antropologi til filosofi og teologi - befatter seg i dag med menneskets seksualitet. Faren ved dette mangfold er at hver fagekspert absoluttgjør sitt fagområde som om det alene har gyldighet, og neglisjerer de øvrige, skriver pater Olav Müller i innledningen til denne artikkelen, opprinnelig et foredrag i Molde Kirkeakademi sist høst i forbindelse med visning av den omstridte filmen "Priest". Selv velger vår pater å "streife inn på tre sider ved den ene og samme menneskelige seksualitet som tilsammen utgjør dens helhet". Hans stikkord er de tre klassiske begrepene: *sexus, eros og agape*.

I. Ekskluderende vitenskap

Når man i tidligere århundrer befattet seg med kjønnsproblematikken, var man mest opptatt med dens biologiske og sosiale side - som reproduksjonen: å sette et tilstrekkelig antall barn til verden, og primærsosialiseringen: å plante inn i barn og ungdom sosialt aksepterte normer.

I dag er det en rekke vitenskaper som befatter seg med kjønnslivet - som biologien, psykologien, sosiologien, antropologien, sosialantropologien, filosofien, teologien. Faren ved dette mangfold er at hver fagekspert absoluttgjør sitt fagområde som om det alene har gyldighet. En røntgenolog ser mennesket som et skjelett. Hun ser riktig, men vil le neppe få respons om hun hevder at dette er hele mennesket. Like galt er det om teologien gjør kjønnslivet kun til et teologisk spørsmål og minimaliserer betydningen av de øvrige vitenskaper. Eller når biologien absoluttgjør sin vitenskap og neglisjerer de øvrige.

Det er vel særlig denne siste slagsiden vi opplever i dag i behandlingen av seksualiteten. Den biologiske siden ved seksuallivet løsrives fra psykiatriens forskningsresultater, fra teologien, fra den menneskelige person som kroppsåndsvesen (animal rationale). Grensen mellom menneskenes og dyrenes seksualitet blir da langt på vei utvisket.

II. Tre sider ved den ene menneskelige seksualitet

Jeg skal i følgende streife inn på tre sider ved den ene og samme menneskelige seksualitet som tilsammen utgjør dens helhet. Jeg benytter meg da av de klassiske begrepene: *sexus, eros og agape*.

1. Eros

Jeg starter i midten. Med dette ordet betegner vi kjærligheten mellom to mennesker av motsatt kjønn. Eros kan tenkes ved synet av legemlig skjønnhet og kraft, ved opplevelsen av den andre parts evner og begavelse, ved felles interesser, men også - ja, kanskje særlig - ved møtet med det motsatte kjønns annerledeshet. - Eros kan tenkes som kjærlighet ved første blick, men også rent tilfeldig etter mange års bekjentskap. Eros oppleves som salig lykkefølelse, som ekstase. Den elskende rykker ut av det egne lille jeget, som hittil var det selvskrevne midtpunkt i hans/hennes liv. Nå er det den andre som alle tanker og følelser dreier seg om.

Avstandsforelskelsen - den distanserte fascinasjon - leder til nærkontakt og samtaler. Man begriper hvorfor eros tente nettopp på ham/henne. Man fatter en endelig beslutning: Du skal være min for alltid. Deg vil jeg. Jeg takker for at du er til. (Thomas Aquinos kaller

eros også for *amor complacentia*: behagets kjærlighet).

Til eros hører:

- Evnen til både å gi og motta.
- Det fine spill mellom distans og nærhet.
- Trubadurens sang.
- Viljen til vekselvis å tjene og la seg tjene.
- Ømhet og de mange små kjærtegn døgnet rundt.

2. Sexus

Den erotiske kjærlighet baner med en naturkrafts styrke veien mot sexus - kjønnslig intimitet. (*Amor concupiscentia*: den begjærende kjærlighet).

Det ord og flyktige kjærtegn ikke helt helt makter å uttrykke innenfor eros, det finner sitt hele og fulle uttrykk i seksualakten. I den sier mann og kvinne til hverandre:

"Vi to hører inderlig sammen til døden skiller oss. Vi er ikke lenger to, men en, og det for alltid." - All sann kjærlighet vil evighet. Derfor hører seksuallivet hjemme kun i det livslange ekteskapet. Don Juan er en notorisk løgner. Hver erobring han gjør, er i seg selv et løfte om evighet, et løfte han hverken kan eller vil holde. Også samboere smålyver i sitt seksualliv. For seksualakten, som skulle gi uttrykk for forpliktende, livslangt ansvar og felleskap, mangler vanligvis denne evighetsdimensjon blant samboere.

3. Agape

Men la oss nå være realister: Både i sexus og eros ligger innbygget et løfte om ubrytelig samhold. Men hvor vanskelig kan det ikke mange ganger være å holde det!

- *Sexus* er en vakker og edel blomst, men du hvor sårbar den kan være! En dag lyst hos den ene og ulyst hos den andre. Neste dag omvendt. Eller det kan være sykdom hos en av partene som krever skånende kjærlighet

Om rikdom og gavmildhet

"Både i den store sammenheng og når det gjelder den enkelte giver, ser det ut til å være slik at det ikke er noen sammenheng mellom rikdom og gavmildhet," sa generalsekretær Atle Sommerfeldt for en tid siden i bladet *Medmenneske*, som utgis av Kirkens Nødhjelp. "Kanskje er det nettopp fordi mange nå har fått mer penger mellom hendene at de 'glemmer' å dele? I stedet er de opptatt av den muligheten pengene gir til å få mer penger."

Pressefriheten undertrykkes

I de arabiske land blir pressefriheten i høy grad misaktet, heter det i en rapport fra organisasjonen "Reportere uten grenser". I løpet av de siste to årene er 47 journalister drept, over 20 er fengslet eller savnet. Forholdene for pressen er særdeles graverende i landene Algerie, Libya, Irak, Syria, Mauritania og Tunis.

CHRIST IN DER GEGENWART

Psykoterror - nå også på Internet
Medlemmer av "Det nasjonale motstandsrådet for Øst-Timor" har mottatt anonyme dødstrusler via databasen Internet, melder nyhetsbyrået "Inter Press Service". Moderne kommunikasjonsmidler tas i bruk for psykisk terror mot politisk opposisjonelle som motarbeider den indonesiske regjeringens rettsstridige okkupasjon og annekasjon av Øst-Timor.

CHRIST IN DER GEGENWART

7

Marc Chagall: "Paradis"

"Og Gud skapte mennesket i sitt bilde, i Guds bilde skapte han det, til mann og kvinne skapte han dem." 1 Mos 1,27.

av den andre. Det kan inntre tider med frigiditet eller forbigående impotens, eller lange perioder med kjedsommelighet i kjærlighetslivet grunnet manglende fantasi. Når sexus svikter i spenning og styrke, faller man lett for fristelsen til å tro at "på den andre side av gjerdet er gresset grønnere".

- Også *eros* kan få vanskeligheter med å holde sitt innebyggede løfte om ubrytelig, livslang troskap. Den første fascinasjonens glansbillede må vike for en mer virkelighetsnær forståelse av hvem den andre er. Man står jo overfor en person som - tross alle gode egenskaper - er skadet på legeme og sjel av arvesyndens føl-

ger, slik man selv er det. Karakterfeil blir åpenbare. Dissonanser i kjærlighetens ellers så vakre musikk skurrer i ørene. Det kan komme til alvorlige samlivskriser, i verste fall til totalhavari.

Det er da *agape* vil komme ektefelle- ne til hjelp. *Agape* er Kristi kjærlighet utøst i våre hjerter. Det er den kjærlighet - for å holde oss til Paulus - som er tålmodig og velvillig, som ikke søker sitt eget, som ikke blir oppbrakt, heftig og bitter. Det dreier seg om den kjærlighet hvis tålmod ikke kjenner noen grenser. - Kristne ektefeller burde ofte og vedvarende trygle Gud om å få denne *agape*, denne Kristi kjærlighet utøst i sine hjerter.

Kristi kjærlighet drev ham til å bli menneske for å trekke oss opp av syndens gjørme - uansett hvor utro vi har vært mot hans himmelske Far. På samme måte vil ektefeller, som har mottatt denne Jesu Kristi kjærlighet i sine hjerter, makte å bære over med hverandres feil og skavanker, ja, endog få kraft til å tilgi en ulykksalig utroskap.

III. Forholdet mellom Sexus, Eros og Agape

Vi har hittil befattet oss med begrepene sexus, eros og *agape*. Hvilket forhold har disse kjærlighetskreftene til hverandre?

- Det dreier seg ikke om en tidsmessig etterfølgelse: Det forholder seg altså ikke slik at sexus hører de unge ektefeller til, at eros blir dyrket av modne par, mens eldre avklarede ektefeller besjeles av *agape*. Nei, hvis et ekteskap skal lykkes, må alle tre være tilstede samtidig og fra begynnelsen av.
- Det er ingen hermetiske skott mellom sexus, eros og *agape*. De er flettet inn i hverandre, utfyller hverandre og utgjør sammen den ene kjærlighet mellom ektefeller.
- Vi skal heller ikke innordne dem i et

Vår tids tabu

"Vår tids tabu er å hevde at noe er sant. Ingenting stemples som så til de grader intolerant som å påstå at det finnes en allmenngyldig sannhet.," skriver Geir Øystein Andersen i *For Fattig og Rik*, organ for Det norske lutherske Indremisjonsselskap.

"Enhver blir salig i sin tro, heter det. Den slags kan man lire av seg uten særlig risiko for å trække tærne blå på sine omgivelser. Ingen støtes, ingen ekskluderes. Og

det passer oss greit å slippe å være for skarp i kantene. Vi vil jo være inne med folk.

Alle tider har vel hatt sine tabuer. Vår tids tabu er den allmenngyldige sannhet. Mens det meste i samfunnet er sosialisert, og individet er fraskrevet ansvar for seg selv og sine omgivelser, har det gått andre veien med sannheten. Den er privatisert. Du er din egen yppersteprest."

Sikkerheten først!

Bosniske flyktninger må ikke sendes hjem før man har garanti for deres sikkerhet, understreker Caritas Europa. Å beskytte mennesker i fare, kan være like viktig som å overholde statlige lover, sier en talsmann for Caritas Europas Arbeidsgruppe for migrasjon. Caritas Europa går inn for at innen Europa bør saker og problemer i stigende grad løses ut fra sosiale kriterier. RM

8

hierarki hvor sexus står nederst på rangstigen og agape øverst. Alle tre er like viktige. - Et ekteskap mellom to helgener med typisk agapeholdning ville trolig oppleve en menneskelig katastrofe hvis de ikke også ga plass for sexus.

IV. Bibelske vitnesbyrd

I. Det gamle testamente

Bibelen sier utrolig mye om ekteskapet. I et kort innlegg som dette kan jeg bare streife inn på enkelte skriftsteder.

- I 1. Mos, 1. kp. leser vi at Gud skapte mennesket i sitt bilde. Dette gjelder både for Adam og Eva. Derfor er de begge personer, utstyrt med åndelige egenskaper som forstand og fri vilje, og går ikke opp i en høyere instans som dyrene. Her - i sitt personverd, i sin menneskelige natur - er de lik Gud og samtidig lik hverandre. I neste øyeblikk leser vi: "til mann og kvinne skapte han dem". Her kommer en forskjell inn i bildet. Det dreier seg altså om en enhet i "tosomhet". Disse to personer - som altså eier den samme menneskelige natur, men samtidig er forskjellig *som* mann og *som* kvinne - får så befaling om å være fruktbare. Ved deres seksualliv - som selvfølgelig startet før syndefallet - kommer tredje person inn i bildet: barnet. - Det er teologer som i den menneskelige familie ser et bilde på, ja, et gjenskinn av den treenige Gud. Som Faderen og Sønnen elsker hverandre fra evighet til evighet, slik skal mann og kvinne elske hverandre trofast livet ut. Som den hellige Ånd utgår av den gjensidige kjærlighet mellom Faderen og Sønnen, slik utgår barnet av den gjensidige kjærlighet mellom mann og kvinne. Slik forstått blir sexus, eros, agape ikke bare et bilde på, men også en delaktiggjørelse i Faderens kjærlighet til Sønnen og Sønnens kjærlighet til Faderen.

Hvilket opphøyet mysterium må så ikke ekteskapet være!

- I den andre skapelsesberetningen i 1. Mos. 2. kp. møter vi mannen og kvinnen mer på det horisontale plan. Mannen er ensom, og det er ikke godt for ham. I denne skjønne myten lar så Gud en dyp søvn falle over Adam. Gud tar fra ham et ribben og bygger Eva i all hennes ynde og skjønnhet. Adam våkner av søvnen, ser Eva og blir stormforelsket. Endelig opplever han en som er ham lik og allikevel forskjellig. Gud befaler dem å bli ett. De skal smelte sammen til ett kjød, til ett liv. I denne enheten skal de gjensidig hjelpe hverandre, men det skal skje komplementært: Mannen skal hjelpe kvinnen og ta ansvar for henne *som* mann. Kvinnen skal hjelpe mannen og ta ansvar for ham *som* kvinne. Det er disse bibelsteder om **fruktbar enhet** mellom to personer i kjønnslik **annerledeshet** som indirekte forbyr homofilt samliv, samt en rekke andre svært så direkte skriftsteder som vi ikke kan komme inn på her.
- Etter syndefallet gikk mye av ekteskapets opprinnelige skjønnhet tapt. Når både Adam og Eva mistet det guddommelige liv i sjel og sinn, var det ingen tredjemann, ingen Gud, som holdt dem sammen. De gled fra hverandre. Kvinnen så i mannen hovedsakelig målet for sin attrå og underkastet seg fullstendig hans autoritet. Mannen så at "menneskedøtrene var vakre, og tok seg koner så mange de lystet" (1. Mos. 6,2). Polygamiet gjør sitt inntog i menneskehetens historie og nedverdiger kvinnen. Nå er hun ikke lenger Guds datter, men menneskets datter.

2. Det nye testamente

Kristus ville reparere mye av det som ble slått i stykker. Han ville bringe ekteskapet tilbake til det det en gang

var i skapningens morgen.

- Kristus ville at fra nå av skulle bare den ene mannen og den ene kvinnen i ubrytelig troskap smelte sammen til ett kjød, til ett liv, for slik å ta ansvar for hverandre livet ut. Han forbyr altså skilsmisse og flerkoneri. Sml. Mt. 5,27-33.
- Paulus sammenligner i Ef. 5,21-33 forholdet mellom mann og kvinne i ekteskapet med forholdet mellom Kristus og Kirken. Som Kristus elsker, ofrer seg, setter livet til for Kirken, slik skal også mannen elske, verne om, ja, endog sette livet til for sin hustru om så kreves. Det er blant annet dette bibelstedet katolikker bygger på når de betrakter ekteskapet som et sakrament. For de som ikke gjør det, har ordene den samme forpliktende karakter.

V. Den riktige gradering av det 6. bud

Tiden renner ut for foredragsholderen. Det var så mye en kunne streife inn på i forbindelse med sexus, eros og agape.

- Bibelen priser ekteskapet i høye toner. Les f.eks. Salomos høysang, som er noe av det vakreste vi kjenner av kjærlighetspoesi. Bibelen kjenner samtidig til menneskenes svakhet, og - forunderlig nok, eller skal vi si heldigvis - viser Kristus stor forståelse for og barmhjertighet mot synderen som faller for kjødets fristelse. Fariseernes hovmot var for ham en langt større synd enn nederlag i det 6. bud. Jeg vet ikke om Kirken alltid har gradert som sin Herre og Mester på dette området. Kristi ord i Bergprekenen er knallhårde: Selv begjæret etter og viljen til å begå ekteskapsbrudd er allerede å bedrive hor. Men synderen er han snar til å tilgi.
- Noe som lenge har forundret meg, er at vi - kanskje særlig nord for Alpe - behandler det 6. bud strengere og annerledes enn de øvrige budene.

Om organdonasjon

I Tyskland har man i lengre tid diskutert etiske sider ved lovverket omkring organdonasjon. Tanken at et personlig ja til organdonasjon skulle være 'kristenplikt' har vært hevdet, et standpunkt formannen i den tyske bispekonferanse, biskop Karl Lehmann, nylig tok klart avstand fra. Det er ikke moralsk fordømmelig å vegre seg mot å stil-

le egne organer til disposisjon; mennesket er ikke et slags kollektivt 'delelager' for allmennheten, understreker Lehmann.

Han appellerer til folk om selv på forhånd å klarere spørsmålet om evt. organdonasjon ved dødsfall, og ikke overlate til pårørende å måtte treffe avgjørelser i en slik vanskelig og følsom sak. RM

Alt tyder på at . . .

"Alt tyder på at kristendommen fortsatt vil være en virksom, formende kraft utover i det tredje årtusen." Det mener den tyske religionsfilosofen Eugen Biser, München. Det sekulariserte samfunn er sterkere preget av kristendommen enn folk flest er klar over, mener Biser. CHRIST IN DER GEGENWART

Ingen kommer f.eks. gjennom livet uten å snakke usant eller uvederheftig om sine medmennesker. Det kan være en alvorlig synd. Men ingen vil vel av den grunn avskaffe det 8. budet - du skal ikke lyve. Selv ikke en herværende middagsavis ville drømme om noe slikt. Og hvem av oss sier ikke i ny og ne et hårdt og sårende ord til et medmenneske. Men vi ønsker da ikke av den grunn å avskaffe det 5. bud. På samme måte er det vel få eller ingen som går gjennom livet uten til sine tider å synde mot det 6. bud - om så bare i tankene. Men da skjer det forunderlige: Greier vi ikke å holde budet til punkt og prikke, gjør vi stormløp mot det og søker å avskaffe det. Her skal det være fritt frem! Hvorfor denne forskjellsbehandling?

- Så skal vi heller ikke glemme at det er noe som heter tilgivelse. Har vi syndet mot ett eller flere bud, så er

det da noe som heter å angre, skrive og ta fatt på nytt med friskt mot.

VI. Sølibatet

Nå helt på fallrepet kun noen stikkord om sølibatet. Det forpliktete sølibatet for katolske prester er ikke en del av katolsk tro. I over 1000 år av Kirkens historie var sølibatet en frivillig sak for Herrens tjenere. Det ble innført som en kirkelig disiplin i en nedgangstid da kjøp og salg av presteembeter florerte og gjorde stor skade på Kirkens leger. Ved å kreve sølibatets offer av sine prester, håpet kirken at bare de lot seg ordinere som var villig til å ofre alle timelige goder, ja, endog familielivet, for Guds rikes skuld. Det som fra Kristi side kun var et råd - han taler om de som lever ugift for Himmelrikets skyld - ble nå gjort til plikt. Det har vært mye debatt i vår kirke de siste 20 år om ikke tiden nå er inne til å heve denne forpliktelsen. Diskusjonens bølger går

høyt. La meg i denne forbindelse uttrykkelig presisere at denne debatten ikke dreier seg om oss - ca. en tredjedel av Kirkens prester - som tilhører et ordenssamfunn. Vi avlegger fattigdomsløftet, kyskhetløftet, lydighetsløftet før og uavhengig av om vi blir ordinert eller ikke. Diskusjonen dreier seg om de to tredjedeler av våre prester - de såkalte sekularprester - som ikke tilhører noen orden, og som avlegger kun dette ene løftet når de blir ordinert. Hvis det obligatoriske sølibatet blir avskaffet for denne gruppen om 10-20 år, betyr ikke det at sølibatet som sådant blir fjernet fra denne verden. Ikke bare vi som ordensprester, men også menn og kvinner fra andre kristne konfesjoner, ja, endog fra andre religioner - tenk bare på de buddhistiske munkene - vil føle seg kalt til å leve i den enslige stand. De vil aldri utgjøre mer enn en liten promille av menneskeheten, men kallet vil alltid være der.

Nytt dokument fra Det pavelige råd for familien:

Den menneskelige seksualitet: sannhet og betydning

"Foreldre sitter inne med et rikt utdannelsespotensial som ingen andre har," heter det i et nytt dokument fra det pavelige råd for familien. "Den menneskelige seksualitet: sannhet og betydning. Retningslinjer for utdanning innen familien" er tittelen på det nye dokumentet. Som slår fast at "blant de mange utfordringer dagens foreldre står overfor. . . er det en som særlig peker seg ut: å gi barn en adekvat forberedelse til det voksne liv, særlig når det gjelder å formidle seksualitetens sanne innhold". Dokumentet sier klart fra at "kirken ser det som sin plikt å gi tilbake til foreldrene tiltro til deres egne evner og hjelpe dem til å utføre deres oppgave". Ifølge retningslinjene "finnes det mange måter å hjelpe og støtte foreldrene på" når det gjelder det å lære barna

om kjærligheten. Men "den rolle andre kan spille på dette området, er alltid a) subsidiær. . . og b) underordnet, det vil si, underordnet foreldrenes oppmerksomme veiledning og kontroll". Det understrekes gjentatte ganger at den normale og grunnleggende "metode" for å lære om seksualitet er "personlig samtale mellom barn og foreldre, det vil si, individuell forming innen familiens krets".

Dokumentet har syv kapitler, hvorav ett fokuserer på barn og unges ulike lærestadier; andre inneholder praktiske retningslinjer og arbeidsprinsipper. Her legges det bl.a. vekt på at all informasjon må være avpasset til fasene i det enkelte barns utvikling; det understrekes at man ikke på noe stadium må presentere erotisk materiale for barn og

unge, enkeltvis eller i grupper. Respekt for det enkelte barn tilsier at man unngår alle former for "utilbørlige" aktiviseringsmetoder; "drama" og "rollespill", tegninger og modeller som viser seksuelle forhold, personlige spørsmål om seksualitet og muntlig eller skriftlig eksamen om seksuelle emner avvises som misbruk.

Foreldre må styre unna den velkjente 'feil' å preke "dyd og jomfruelighetens betydning for jenter, men ikke stille samme krav til gutter, som om alt er tillatt for dem", heter det i dokumentet. Som oppfordrer alle katolske foreldre til å gå imot "sikker sex-kampanjen" som et middel mot spredning av AIDS. Også foreldres rett overfor skolevesenet tas opp. Andre stikkord: masturbasjon og homoseksualitet, massemedienes innflytelse, forming av foreldrene selv, sølibatet, sterilisering, prevensjon og abort.

Eks-Jugoslavia: religionene må møtes
Den serbisk-ortodokse patriark Pavle og Beograds katolske erkebiskop Perko har tatt til orde for at religiøse ledere i det tidligere Jugoslavia må komme sammen. De forskjellige trossamfunnene må nå yte sitt bidrag til forsoning og gjensidig forståelse og anerkjennelse i det krisgherjede området, understreker de to.

CHRIST IN DER GEGENWART

Forsoning - en alvorlig synd?

Kommunistavisen Pravda kom nylig med et heftige utfall mot Moskva- patriarken Alexej II. Bakgrunnen er at patriarken under sitt besøk i Tyskland nylig bad om unnskyldning for den urett som fra sovjetisk side var begått mot det tyske folk, særlig i forbindelse med og via Den Tyske Demokratiske Republik, det gamle Øst-Tyskland.

Patriarkens holdning er "en alvorlig" synd, og han bør trekke seg fra sin ledende stilling, heter det i artikkelen, som skal være skrevet av et medlem av det nasjonalistisk-høyreekstremistiske ortodokse broderskap. I russisk radio kom en ortodoks geistlig med krass kritikk av patriarkens forsoningsvilje.

CHRIST IN DER GEGENWART

For en tid siden fikk jeg en engasjerende bok i hendene, "The call of the desert" av Kathryn Spink, - "a biography of Little sister Magdeleine of Jesus", hun som for vel femti år siden stiftet ordenen Jesu Små Søstre. - Det viste seg å bli et interessant, men ikke helt uproblematisk møte.

Historien om lille søster Magdeleine er spennende som en roman. Den forteller om en helt usedvanlig kvinneskjebne fra vår egen tid, som en ved første øyekast bare må bøye seg i støvet for. Men deri ligger også faren for en viss idealisering. Lille søster Magdeleine var et menneske med en sterk kallsbevissthet og stor kjærlighetsevne. Men hun kunne være vanskelig og krevende overfor sine Små Søstre, sier hennes biografi, uten toleranse overfor feil og mangler. Men hun var også rask til å gå i seg selv hvis og når hun hadde forløpet seg. Hun elsket sine Små Søstre som en mor sine døtre, og det kan - som kjent - være en problemfylt kjærlighet.

Ordenen Jesu Små Søstre regner sin historie tilbake til 1939. Få dager etter utbruddet av 2. verdenskrig avla Madeleine Hutin sammen med en annen novise sitt løfte som nonne i De hvite Søstres kloster. Det skjedde etter en periode med både sorg, sykdom og tvil. Dagen regnes siden som stiftelsesdagen for den orden lille søster Magdeleine av Jesus - som nå var blitt hennes navn - kom til å grunnlegge og vie resten av sitt liv til. I løpet av de neste 30-40 år bygget hun ut et verdensomspennende nett av små søstersamfunn, som i dag omfatter 1400 Små Søstre fra 64 forskjellige nasjoner.

Kathryn Spink har gått grundig til

verks i rekonstruksjonen av sin hovedpersons liv, satt seg inn i familiebakgrunnen, intervjuet mennesker som stod henne nær, lest det hun selv har skrevet, brev, etc., og besøkt steder der hun oppholdt seg. Boken har et kart som viser de reiser lille søster Magdeleine foretok, alene eller ledsaget av lille søster Jeanne. Hun ble ordenens offisielle representant fra 1949, mens lille søster Magdeleine fortsatte arbeidet med å utvide nettverket. Kontakt med landene bak jernteppet kom nå særlig i fokus. Lille søster Jeanne var med henne på den ferden også. I det hele tatt, lille søster Magdeleine kunne ikke ha utrettet det hun gjorde, hadde hun ikke hatt Lillesøster Jeanne som hjelp og støtte, og det var hun klar over. Hun hadde sin Gud, men også sin Jeanne.

Intet vanlig ordenssamfunn

Jesu Små Søstre bryter ganske radikalt med det vante mønster for ordenssamfunn, og det kostet kamp å få det gjennomført. Det kunne gå på verdigheten løs, mente enkelte, når lille søster Magdeleine ville kle sine søstre enkelt og praktisk i drakter som skilte dem lite ut i gatebildet eller på arbeidsstedet. Også opprettelsen av de såkalte arbeiderfraterniteter nær fabrikkene vakte motstand. Men lille søster Magdeleine visste hva hun ville, og hun hadde

også bundsforvandte innen kirkens ledelse. Noe skiftet det vel med de forskjellige paver, - hun virket under fem av dem. Hun vant gjerne frem med sitt. Men hun måtte omarbeide sine konstitusjoner en rekke ganger. Hun dro dem med seg på sine mange reiser, skrev og omskrev. Den siste revisjonen måtte hun foreta da ordenen kunne feire sitt femtiårsjubileum. Det var en usigelig stor glede for henne da hun kunne legge frem for søstrene den endelige utforming av reglene. Hun døde samme år - i 1989 - 91 år gammel.

Det var ingen avstengt, beskyttet tilværelse i store hus, ofte på landet, hun bød sine søstre. Både hva bolig og arbeid angår, vil Små søstrene være å finne ute blant menneskene, der de bor i vanlige leiligheter, ikke leiligheter de eier, vel å merke. Formue får de ikke ha, og ikke fonds eller avkastning av fonds. Du finner dem gjerne på østkanten av storbyene, hvis de da ikke befinner seg på en husbåt i Det fjerne Østen, i en sirkusvogn i Mellom-Europa et sted, blandt sigøynere, eller i tilknytning til et fengsel. De tar seg arbeid ute i samfunnet, rengjøringsjobber, fabrikkarbeid, - enkelte får ha bedre betalte stillinger for å kunne bidra mer til husleien i visse tilfeller. Du finner dem i storbyene, men også i marginale strøk av verden, f.eks. på Grønland, og blant marginale grupper av mennesker, - Spink nevner narkomane, spedalske, slumbeboere, de ofte utstøtte av samfunnet - og du finner dem i ørkenen. Det var der det først begynte. De kaller sine samfunn fraterniteter. Det navnet tok de i sin

Til Moskva for å styrke kontakten
Kardinal Basil Hume, England, og kardinal
Godfried Daneels, erkebiskop av Mechelen-
Brussel, var nylig på et to-dagers privat
besøk hos patriark Alexeij av Moskva, pri-
mas i den russisk-ortodokse kirke. Patriar-
ken hilste de to velkommen som "gamle
venner" og understreket betydningen av slik
uformell kontakt for forholdet mellom den
russisk-ortodokse og den katolske kirke.

THE TABLET

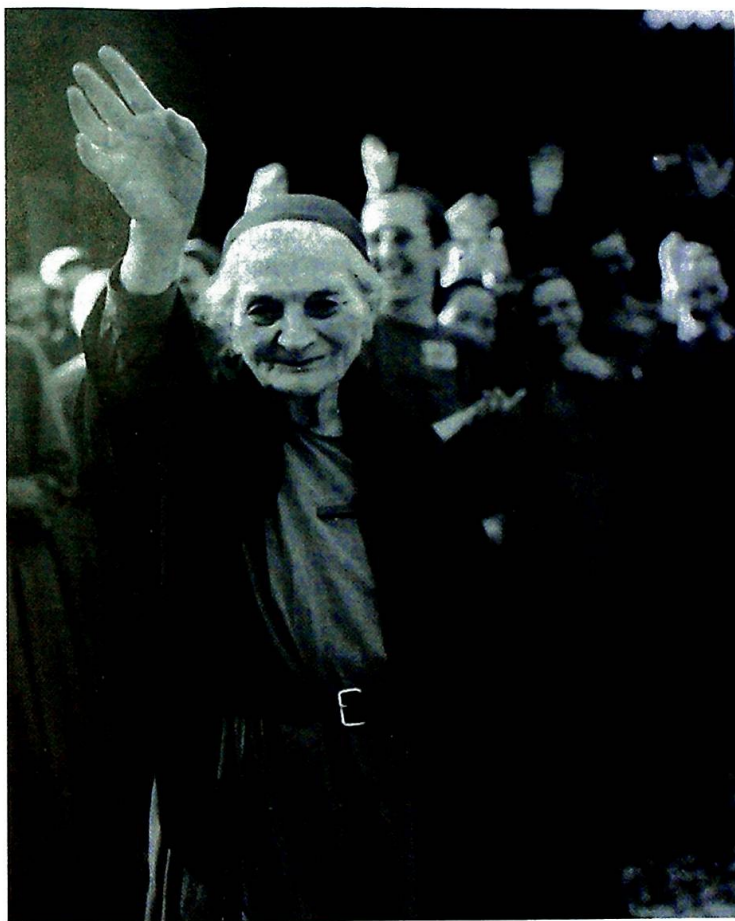
Leprakoloni i ytterste elendighet
I provinsen Yinnan i det sørlige Kina lever
rundt 1000 leprasyke i en liten koloni i den
ytterste elendighet. Det forteller David L.
Gordon, som tilhører Kamillianer-ordenen,
etter et besøk i de avsidesliggende landsby-
ene. De syke er utsatt for "en brutalitet man
ikke kan forestille seg," sier Gordon. De er
'utplassert' i et heller utilgjengelig fjellom-

råde hvor de lever helt isolert; enkelte er
lenket fast som dyr. Det finnes hverken hygi-
ene, medisinsk hjelp eller tilnærmet tilstrek-
kelig ernæring for de syke.

Kamillianerordenen, som er en sykepleie-
orden, har fått tillatelse fra de kinesiske
myndigheter til å arbeide i landet, og vil nå
sørge for nødvendig legehjelp til de leprasy-
ke. CHRIST IN DER GEGNWARD

Om Jesu små søstre og deres ordensstifter

11

Lille søster Magdeleine (1898 -1989): "Gud tok meg ved hånden og jeg fulgte Ham, blindt. . ."

tid etter Charles de Foucaulds til-
holdssted i Nord-Afrika.

Charles de Foucauld er bevegel-
sens åndelige far. Han døde i 1916,
men minnet om ham lever sterkt
hos hans etterfølgere. Det var hans
tanker og visjoner om to parallelle
ordenssamfunn, som han kalte Jesu
Små Brødre og Jesu Små Søstre,
som Lillesøster Magdeleine satte ut

i livet, for den kvinnelige grens ved-
kommende. Rene Voillaume, lede-
ren for De Små Brødre, var hennes
støtte og veileder, som hun var
hans.

Spennende som en roman er his-
torien om Madeleine som ble til lil-
le søster Magdeleine av Jesus. Hun
ble født som yngste barn i en
katolsk familie i Lorraine (Loth-

ringen). Hennes far var i sin ung-
dom regimentslege i Nord-Afrika,
og Kathryn Spink starter boken med
å fortelle om denne faren. For å red-
de en liten muslimsk arabergutt,
hadde han satt sin egen helse over
styr og betalt for det med livsvarig
invaliditet og en avbrutt legekarrie-
re. Madeleine elsket og beundret sin
far. Hun så på ham som en helgen.
Han hadde bevart sin kjærlighet til
Afrika, tross skaden han var påført
der. Så kom også Madeleine til å
kjenne seg dratt mot dette kontinen-
tet. Hun var intet robust barn, var
nærmest sykkelig, og ganske ensom.
Det var opprinnelige seks barn i
familien, to gutter døde som små-
barn, to eldre brødre falt i 1. ver-
denskrig, bestemoren ble drept av
tyskerne da hun ikke ville forlate
huset sitt, en søster døde i spanske-
syken. Omkring 1925 døde faren.
Madeleine var igjen med moren.
Men hun bar på en drøm.

Charles de Foucauld

Antagelig i 17-18-årsalderen må
hun ha kommet over en biografi om
Afrika-fareren Charles de Foucauld
(1858-1916), han som etter et vilt
ungdomsliv som militær, etter et
felttog i Nord-Afrika, ble omvendt
og vendte tilbake til sin katolske tro,
som han hadde forlatt. Det var sær-
lig muslimenes totale gudshengivel-
se, slik han var vitne til det i Nord-
Afrika, som vekket hans eget religi-
øse behov. Den fikk ham til å ane
Guds storhet, heter det. Etter feltto-
get dro løyntant de Foucauld gjen-
nom det dengang stengte Marokko,
forkledd som jøde og med en inn-
født som guide. Hjemme i Frankri-

Kardinal Martini: nei til kvinnelige prester

Erkebiskopen av Milano, kardinal Martini, sa i et irsk TV-intervju nylig at etter hans syn har kvinnelige prester ingen plass i dagens katolske kirke og vil heller ikke ha det i fremtiden. Kirken bør heller ikke forandre regelen om prestesølibatet, som er en uvurdelig gave til kirken og til dem som etterlever det.

Kardinalen, som deltok i en økumenisk konferanse, sa også at han satser på nærkontakt med så mange som mulig i sitt tallmessig store bispedømme gjennom å besøke så mange menigheter som mulig samt bruke radio og TV for å nå frem. Erkebispedømmet Milano har ca. 5 millioner døpte kristne, ca. en femtedel av dem er aktivt engasjert i kirken. En million har en mer sporadisk kontakt med kirken, de øvrige nesten ingen.

Kardinal Martini, som er en av kirkens ledende bibelforskere, fortalte kongresslederne om hvordan hans pastorale bibel-lesningsprogram etterhvert har bragt tusenvis av voksne, unge og ikke-troende til Milanos kirker og katedraler - til og med til et fotballstadion! - for å høre om Bibelen som inspirasjon i dagliglivet. Det hele startet med en gruppe på 50 unge som lærte å bruke Bibelen som utgangspunkt for bønn.

ke skrev han om reisen, og vant anerkjennelse som vitenskapsmann. Men uroen i ham drev ham videre. Han søkte og ble opp tatt i trappistordenen, en av de strengeste munkeordener. Men det var fremdeles ikke nok til å stille hans uro. Han ba seg løst fra sine løfter etter noen år, og dro så til Nasaret.

Der fikk han arbeide som gartner i et klarisserkloster. Han bodde i et skur i søstrenes hage, leste og ba, tilbragte lange timer foran sakramentet. Å følge i Jesu fotspor ble hans innerste ønske. Så bestemte han seg til å la seg ordinere til prest. Det skjedde hjemme i Frankrike.

Så drar han til Sahara. Han slår seg ned blant nomadene, lever som eneste kristen blant dem, fortsetter sine studier, lærer seg deres språk. Det er i tuaregenes land han omsider faller til ro. - Han dør, som allerede nevnt, i 1916, myrdet av en innfødt vakt, tilhørende en opprørske stamme. Men Foucaulds åndelige testamente er intakt, og arven etter ham blir bragt i havn i tidens fylde.

Madeleine Hutin blir lille søster Magdeleine av Jesus

Sommeren 1935 hendte det noe som ga Madeleine Hutins liv en ny retning. Hun var på den tiden leder for en pikeskole i Nantes, drevet av nonner. Hun hadde selv tidligere vært elev der og sluppet å betale skolepenger. Til gjengjeld tok hun på seg stillingen som leder da hun ble bedt om det, og viste seg å være fullt kompetent i arbeidet. Med sin naturlige autoritet kunne hun møte sine elever i deres vitebegjær. Det var noe hun kjente fra seg selv. Men

sykeligheten plaget henne stadig, en revmatisk lidelse, som ikke ville gi seg. Så hendte det avgjørende. Legene sa til henne at sykdommen hun led av, ikke ville bli bedre, bare verre, og med tiden gjøre henne til krøpling. Eneste sjanse ville være å bo i et varmt og tørt klima, et sted der det aldri regnet.

Med ett falt brikkene på plass: lengselen mot Afrika, drømmen om et mer autentisk religiøst liv, Charles de Foucaulds beretning om Sahara, ørkenen hun selv hadde omgitt seg med bilder av fra langt tilbake. I de syv årene hun hadde vært i Nantes hadde hun hatt forbindelse med to åndelige veiledere, en som oppmuntret henne til ikke å gi opp sine Afrika-drømmer, en annen som nærmest forbød henne å tenke på dem, hun med sin skrøpelige helse og sine familieforpliktelser. Hun hadde jo sin mor å ta seg av, hun bodde hos henne.

Legens opplysninger snudde på det hele. Den motvillige veileder ble den som skjøv på nå. Han ble overbevist om at det var Gud som hadde talt. Nå var det som alle hindringer forsvant. Hun skulle til Afrika og bli frisk, og sin gamle mor tok hun ganske enkelt med seg. Selv ikke krigen, da den kom, kunne stoppe henne.

Da var hun allerede etablert, hadde sitt novisiat bak seg, hadde avlagt sine løfter og startet den første fraterniteten i ørkenen. Krigens utbrudd betydde rasjonering og mindre tilgang på midler, som hun nå måtte skaffe selv. Så dro hun ut på en reise over havet til Frankrike, til okkupert land for å dra på foredragsturne. Kollekten hun fikk inn

på sine filmforedrag skaffet henne og hennes søstre muligheten til å fortsette arbeidet i ørkenen. Historien om hvordan det hele gikk til videre, må jeg av plasshensyn overlate til den interesserte leser å finne ut av selv. Det står alt sammen å lese i Kathryn Spinks bok.

Åpenhet, enhet, barmhjertighet var Charles de Foucaulds budskap til verden, som det også ble lille søster Magdeleines. Ingen grenser skulle det være mellom mennesker på grunn av rase, tro, nasjonalitet, sosial klasse. Jesu skjulte liv i Nasaret, et liv blant jevne mennesker, slik han hadde lest seg til det i evangeliene, var Bror Charles' ideal. De Små Brødre og Søstre skulle bære budskapet frem gjennom sine liv mer enn gjennom det talte ord. Et smil på verdens ansikt, ønsket lille søster Magdeleine at hennes Søstre skulle være. Så langt jeg kjenner dem, er de det.

I år er det 40 år siden de første Små Søstre kom til Norge. To av dem bor i dag i Hammerfest, Norges og verdens nordligste by, tre på Grünerløkka i Oslo. Jeg regner det for et privilegium å få være blant deres venner.

Kathryn Spink

The call of the desert.

A biography of Little Sister Magdeleine of Jesus.

Darton, Longman and Todd, London. 1993.

Ifølge Martini bør kirkelig lederskap være "ydmykt, vennlig og fast"; man må søke å forstå folks ønsker og må ikke tvinge seg på. Hans eget ønske for fremtiden er en pensjonisttilværelse i Jerusalem med "bønn og studier".

THE TABLET

Ny vekkelse - fra kunstmiljø?

"Vi er lært opp i en forsiktig tradisjon, jeg tror tiden er inne til mer av det jeg med fare

for å bli misforstått, vil kalle hellig dristighet," sier presten Per Anders Nordengen. "Vi må vise raushet for ulike bakgrunner, ulike innfallsvinkler, ulike språk, for annerledes måter å erfare Gud på. Det er like mange måter å møte Gud på, som det er måter å leve livet på. . . . Jeg er blitt så beriket i møtet med hvordan helt andre trospråk formidler de gamle sannheter. Det krever både vilje og evne til å lytte, men en får mye igjen.

Særlig fra kunstnere har jeg fått rike impulser. Kanskje den nye vekkelsen kommer fra kunstmiljø? Mange kunstnere er kommet ut av kampen med de store eksistensielle spørsmål med en tro på Gud. Og jeg tror vi i større grad må gå ut der livet leves, og der hvor Jesus er. Vi må ikke - som skriftlærde - tro vi har alle svarene. Den som han ører, han hører. Den som har øyne, han kan se glimt av Gud."

VÅRT LAND

Olav Egil Aune: Lys over støvet!

13

Gabrieli Consort og Paul McCreeh' gullkantet himmelvendte framførelse av et av de siste store løftene i det vi litt på avstand kaller «renessanse-polyfoni», Tomás Luis de Victorias (1548 - 1611) «Requiem», skjærper vår bevissthet om Gud. Og dermed om oss selv...

Rammen er den kristne mystikkens Spania. Den hellige Teresa av Avila - født i samme by som presten og komponisten Tomás Luis de Victoria. Inderlighetens maler El Greco, med sine flammende langstrakte, ekstatiske bibelskikkelser. Og Velasquez. Her levde han - etter 20 år i Roma hvor han var i kontakt med Palestrina og all verdens komponister og musikere på den tiden - som prest og sjelesørger for keiser Maximilian den annens enke, Maria, som holdt hus hos barfotnonnene i Madrid. Bønnen, kontemplasjonen, gudstjenesten var hans liv - «som det sømmer seg en prest, vil jeg nå trekke meg tilbake og komponere mitt liv i bønn», som han kunngjorde da han flyttet tilbake. Det eneste bruddet gjorde han ved keiserinnens død i 1603 - da han satte seg ned og skrev sitt mesterverk, sin nærmest himmelstormende musikk til begravelsesmessen.

Reiser seg fra asken

Som en god kollega sa forleden, jeg kom tilbake etter å ha tatt avskjed med en god vandrer: «Ingenting er jo så oppmuntrende som en god kristen begravelse...». Jeg husker det når jeg setter meg og lar Tomás Luis de Victorias flammende bønner ved overfarten, hans Requiem, tone ut i rommet. For selv om få maler alvoret og ordene som Victoria, er det noe solfylt ved det hele - han lar oss ikke i fred med

det nedslåtte, sorgtunge. Musikken reiser seg av sangen, som livet reiser seg fra asken. Ikke tilfeldig bestilt musikk som «kler» sammenhengen, men en deltagelse i å la Guds ord og navn skinne over alt støv. Til oppstandelse.

Undere av øyeblikk

Paul McCreeh og hans Gabrieli Consort gir oss undere av øyeblikk. De nøyer seg ikke med å gjenskape musikken - men erfaringen som helhet. Det korintisk syngende kirkerommet, for anledningen kledd i sort fløyel, lydene, atmosfæren, følelsene der og da - han løfter oss, vårt sinn, vår kropp og sjel. Musikalsk sett trekker McCreeh en stjernevimmel av rike detaljer ned til oss, uten et øyeblikk å miste syn for helheten. Etterpå synger høydepunktene fortsatt i oss - den serafiske roen som han kler innledningen til Sanctus, de kvalfullt engstelige harmoniene setter oss på prøve i Agnus Dei, den himmelstrebende rammen rundt motetten «Versa est in luctum».

Ingen tvil: Et av kirkemusikkens største løft på CD dette året. Mer er ikke å si. Lenger er det muligens heller ikke å komme...

Tomás Luis de Victoria: Requiem
Gabrieli Consort, dir: Paul McCreeh
DG Archiv 447 095-2/Polygram

Ikke så revolusjonerende

I forbindelse med at biskop Gerhard Schwenzer har utnevnt dominikanersøster Anne-Bente Hadland til informasjonsmedarbeider i Oslo katolske bispedømme, skriver Aftenposten, i en samtale med den nyutnevnte, at "det må anses av noen som revolusjonerende" at det nå velges en kvinne til å etterfølge katolske "kjendiser" som patre-

ne Rieber-Mohn og Pollestad på informasjonsfronten. "Søster Anne-Bente mener imidlertid det er naturlig at en kvinne får jobben," skriver avisen.

For hvem utnevnelsen skulle være revolusjonerende, sies det intet om. Men den er det neppe for norske katolikker, slik Aftenposten kan gi inntrykk av. Har man glemt at biskop Schwenzer i forbindelse med pavebesøket i 1989 utnevnte daværende leder for

Kateketisk Senter, dominikanersøster Mette Andrésen, til midlertidig pressekontakt?

Siden vi først er inne på kvinner i presse og media: Våre norske biskoper har ikke vært skvete på det punkt (heller) - allerede i 1930-årene var Eva Dithmer-Vanberg på plass på redaktørkrakken i St.Olav Tidsskrift, og nåværende redaktør, som overtok etter sr.Else-Britt Nilsen (nok en dominikanerinne!), er nr. tre i rekken av kvinnelige redaktører.

14 Gjermund Høgh: Enhetskolen - en nasjonalhelligdom?

Enhetskolen, primært den offentlige grunnskole med basis i Folkeskolelovene av 1889, "er antagelig den institusjon som sterkest har ført til at vi har fått en nasjonal identitet i Norge", og enhetskolen har etterhvert "fremstått som en nasjonalhelligdom med rang som Nidarosdomen," skriver Gjermund Høgh, rektor ved St.Paul skole i Bergen, i denne artikkelen.

Men "enhetskolen kan ikke ha gjennomslagskraft på samme måte som grunnleggende menneskerettigheter". Og den "ryddesjau" det for tiden legges opp til i norsk skole (cf. St.Olav 10 og 11/12-95), prioriterer bl.a. "tvangsharmonisering" og smelting fremfor foreldres rett til å velge skole for sine barn, skriver vår uredde rektor.

«I Norge bor nordmennene, de har vært et samlet folk siden Harald Hårfagre samlet Norge til et rike.»

Dette har vi lært på skolen og setter ikke videre spørsmål ved - det er slik - og skal så være. Det er vel likevel verd å reise spørsmål ved dette utsagnet. I den åpenhet vi har mot verden, nordboere som har vandret ut og med nye landsmenn blant oss, er ikke lenger svaret gitt - og er det nå egentlig så sikkert at utsagnet noen gang har vært så dekkende som vi har lært i våre nasjonale salmer og sanger.

Er det naturbestemt at en industriarbeider i Bergen skal føle større samhørighet med en småbruker i indre Troms enn med en industriarbeider fra Lübeck?

Mange har nok en umiddelbar opplevelse av det å være *norsk*, men for ikke mer enn gode 100 år siden, var det kun et fåtall som opplevde denne *norskheten* som vesentlig. Nasjonalfølelsen er et tillært kulturfenomen.

Enhetskolen og nasjonal identitet

Skolen er antagelig den institusjonen som sterkest har ført til at vi har fått en sterk nasjonal identitet i Norge. (I den-

ne sammenheng tenker jeg primært på den offentlige grunnskolen.)

For syv år siden feiret grunnskolen i Norge 250-årsjubileum på basis av skolelovene av 1739. Folkeskolelovene av 1889 ville imidlertid vært et vel så naturlig utgangspunkt for et skolejubileum, først da ble basis lagt for den norske *enhetskolen*. Det ble innført lokalt selvstyre, lærernes arbeidsvilkår ble regulert, og det ble et enhetlig preg på undervisningsplanene og - ikke minst - i pakt med tiden, fikk planene et sterkt nasjonalt drag. Siden da har den norske enhetskolen fremstått som en nasjonalhelligdom med rang som Nidarosdomen.

For en ung nasjon påvirket av nasjonale og nasjonalromantiske strømninger, var slike *nasjonsbyggende* institusjoner viktige. Den andre sterke nasjonsbyggende kraft i Norge har vært en dominerende luthersk statskirke med sterke pietistiske understrømmer. Tradisjonelt har forbindelsen mellom kirken og skolen vært tett.

Den tredje nasjonsbyggende kraft er Kongen.

I en periode, inntil for få år siden, kunne vi tatt med NRK som fjerde kraft i rekken av «nasjonsbyggende institusjoner».

Disse nasjonalitetsbyggende krefter kom særdeles positivt, naturlig og avgjørende til uttrykk under annen verdenskrig - de var førende i kampen mot okkupasjon og nazisme.

Jeg er enig i at enhetskolen har positiv betydning som nasjonsbyggende institusjon, men jeg mener at det er et relativt sørnorsk, nasjonalt fenomen, at enhetskolens tradisjon ikke er mer enn drøyt 100 år, og at enhetskolens egenverdi ikke kan ha gjennomslagskraft på samme måte som grunnleggende menneskerettigheter.

Nå vet vi hvordan det gikk med NRK-monopolet, og statskirken har ikke den posisjon den hadde.

Hva blir da det bildet som gjenstår for Norge som nasjon - jo selvfølgelig - skolebarn vandrende opp Karl Johansgate på vei mot Kongen.

Stortingsrepresentant Sigurd Manneråk [talsmann for SP i skolesaker] uttalte nylig: "*Spørsmålet om enhetskolen dreier seg om intet mindre enn Norge som nasjon.*" At det er gode grunner til å heise enhetskolens fane høyt, er greit, men dette vil bli stående som en sterk uttalelse som knapt kunne vært uttalt i mange andre land uten å bli møtt med undring.

For mange i Norge blir ethvert ønske om et alternativ til enhetskolen oppfattet som meningsløst, sekterisk eller til og med som noe i retning av landsforræderi. Siden privatskoleloven ble gjennomført fra 1970, har likevel bildet blitt mer nyansert og forholdene for alternative skoler blitt bedret.

Hvilken utfordring var det ikke 17.-mai komiteen i Oslo ble stilt overfor i 1990 da St. Sunniva skole feiret 125 år. Jo, St. Sunniva ble *annen* skole i barne-toget - etter en kommunal skole som var 90 år - det viser en uavklart holdning til våre skoler.

Hvilket samfunn ønsker vi?

Vi som er venner av katolske skoler,

Meget betinget tillatelse

Den franske bispekonferanses kommisjon for sosiale anliggender godtar at kondomer, under visse omstendigheter, kan være til nytte når det gjelder å hindre spredning av AIDS. I et lengre dokument om AIDS i samfunnsmessig perspektiv heter det bl.a. at bruk av kondom kan være forståelig for å hindre smitte hos seksuelt aktive par hvor

andre former for beskyttelse ikke er aktuelle. Dokumentet kommer i den sammenheng ikke inn på Vatikanets forbud mot kunstig prevensjon og pavens gjentatte understrekning av at seksuell avholdenhet er eneste tillatte middel mot AIDS-epidemien.

Frankrikes ledende AIDS-spesialist, professor Albert Rouet ved Pasteur-instituttet, betegner biskopenes standpunkt som "en viktig utvikling". Biskopene selv sier at

deres meget betingede tillatelse til bruk av kondom har likhetspunkter med det å "vaksinere folk mot tuberkulose, men samtidig la dem fortsatte å leve i de samme gamle skurene - å bruke et botemiddel er ingen erstatning for det å få has på de sosiale og materielle årsaker som fremmer spredningen av sykdommen", skriver biskopene.

THE TABLET

skal være oppmerksomme på at det er svært ulike begrunnelser for oppslutning om *privatskoler* - ikke alle disse vil uten videre være i samsvar med vårt menneskesyn. Som rektor ved en katolsk skole vet jeg ofte ikke riktig hvordan jeg skal forholde meg når våre skoler omtales med vekt på det *private*. I slike tilfelle føler jeg ofte en understrøm av forestillinger eller fordommer bygget på gutteromaner fra engelsk kostskolemiljø. Det er klart at det ikke er staten som driver våre katolske skoler, men vi er en del av verdens kanskje største skolesystem. Den katolske kirke (ev. katolske ordenssamfunn/organisasjoner) driver over 160.000 utdanningsinstitusjoner med nær 44 millioner elever spredd over hele verden - da er det ikke det *private*, i betydning av det eksklusive, aspektet jeg først forbinder med skolen.

I Norge er det få elever i private grunnskoler, kun 1,7%. Elevtallet i seg selv kan følgelig ikke påkalle den store offentlige interesse. Når privatskoledebatten likevel kan få dimensjoner, er det fordi den går rett inn i spørsmålet om hvilket samfunn vi vil ha. *Vil vi ha et liberalt eller et komunitært samfunn, eller en tredje samfunnsform?*

Et humanistisk, liberalt samfunn er i denne sammenheng et samfunn med toleransekultur og respekt for forskjellighet. Et samfunn hvor innbyggerne i utgangspunktet får foreta sine egne valg, men hvor deres frihet begrenses av andres frihet eller rettigheter. (Liberalt samfunn er ikke det samme som et samfunn bygget på tøylessløse markeds-krefter.)

Mot det liberale samfunn står tanken om et komunitært samfunn hvor politikk og etikk glir over i hverandre. Det som er vedtatt av flertallet, er det verdifulle, det blir normen alle skal tilstrebe å oppfylle. Det er ikke den enkeltes valg eller oppfatning av det gode liv som er viktig, men hva som er i sam-

funnets interesser. Folk skal ikke bare være lovlidige, de skal gjøre det samfunnet har funnet er best.

På noen områder er samfunnet blitt mer liberalt. Den enkelte kan på mange områder ha flere valg enn tidligere. På mange områder er vi blitt langt mer liberale enn vi ønsker. Hva presse og andre media kan spy ut i ytringsfrihetens navn, kan få håret til å reise seg på de fleste. Familien som grunnleggende enhet i samfunnet settes til veggs av all verdens (sam)livsformer.

På andre områder er vi blitt svært så formynderiske. I vårt «*felles verdigrunnlag*» er det å ikke *røyke* på vei til å bli den høyeste norm.

Om de liberale boltrer seg i media og med samlivsformer, har de kommunitære funnet sitt område i røykeloven - og ikke minst i skolen.

Respekter foreldreansvaret!

Katolikker er ofte notorisk moderate, og vi føler derfor ubehag i nærhet av ytterlighetene, selvsagt unntatt når vi selv representerer ytterligheten.

Vi har sterke synspunkt på familie og oppdragelse. Å bli foreldre betyr for oss at vi har fått et ansvar, direkte fra Gud, til å oppfostre våre barn. Oppfostringen er et hellig kall for familien, så viktig at det gjennom ekteskapet er knyttet til et sakrament. Familien er det mest private som finnes, men privat i betydning av personlig og intimt.

For oss er artikkel 16.3 i Verdenserklæringen om Menneskerettighetene sannhet: «*familien er den naturlige og grunnleggende enhet i samfunnet*».

Vi slutter oss også til artikkel 13.3 i Konvensjoner om menneskerettighetene: «*foreldrene har rett til å velge andre skoler for barna sine enn de som er drevet av styresmaktene*».

Vi aksepterer ikke å fratas foreldreansvaret eller at våre barn blir tvangsharmonisert inn i en situasjon andre har bestemt er best for dem. Vi reagerer når

noen setter opp mål som ligger utenfor barnet selv, for å bruke barna til å oppnå andre mål. Marit Nybakk [talskvinne for AP i skolesaker] uttalte nylig om enhetsskolen: at den er en *smeltedigel* for alle barn i samfunnet og at samfunnet på denne måte blir formet. Det er en uttalelse som får det til å gå kaldt gjennom meg - fri og bevare meg fra å få mitt barn i en *smeltedigel*.

Nå behøver ikke norsk enhetsskole nødvendigvis komme i konflikt med foreldrenes oppdragelse. Også de fleste katolske familier lar sine barn gå på den kommunale skole. I mange tilfelle har de ikke noe alternativ, men antagelig har de oftest den samme positive oppfatning av og tillit til enhetsskolen som de fleste andre.

Sett fra et liberalt synspunkt er det imidlertid ikke spørsmålet om hvordan de enkelte opplever kvaliteten i skolen som er det viktigste. Spørsmålet er om de får den støtte og samarbeidspartner de selv ønsker for å oppfylle sitt oppdrageransvar.

I en katolsk skole er ikke staten oppdrags giver. En katolsk skole får sitt oppdrag fra foreldre som har valgt å dele med oss en flik av det oppdragermandat de er gitt av Gud. Dette er et valg de har foretatt ut fra kjennskap til skolen og det grunnlag den bygger på som del av Kirken.

Vi som er knyttet til skoler som våre, får ofte høre at vi driver *privat virksomhet i offentlig sektor*. For oss er det å sette saken fullstendig på hodet. Når staten går inn i oppdragerrollen, trer den inn i menneskets mest personlige rom.

Om staten overtar oppdragelsen, drives offentlig virksomhet i privat sektor.

Er dette et opprør mot norsk skole? Så slettes ikke - kun mot at enhetsskolen skal være det eneste alternativ, styrt av politiske organer.

Norsk skole har blitt gjenstand for mange endringer de seneste årene - og

Hans Küng går for aldersgrensen
Nå i mars fyller den kjente og omstridte sveitsiske teologen Hans Küng 68 år og blir "professor emeritus" - etter "36 innholdsrike år", som han selv sier, ved Eberhard Karls-universitetet i Tübingen. Hans siste forelesningsrekke har vært usedvanlig godt besøkt og ble overført til andre auditorier fra universitetets største auditorium. Den frittalende Küng fikk læreforbud i 1979. "Affæren Küng" gikk først og fremst på

læren om pavens ufeilbarlighet, men dreide seg også om spørsmål omkring Kristi person. Men på Institutt for Økumenisk Forskning, som i 1980 skilte seg ut fra det teologiske fakultet i Tübingen, kunne han fortsatt både forske og undervise og fikk flere tilhørere enn før. Når Küng nå trer tilbake, blir instituttet igjen en del av fakultetet og en dogmatiker overtar som leder.

"Det var bittert å bli skjøvet ut av fakultetet i 1979," sier Küng. Og kaller det hele "en urettferdig handling som bør gjøres

godt igjen - og helst her på jorden". Han er skuffet over at det "hverken fra kirkelig hold eller fra fakultetet er skjedd noe i den retning". Da han fylte 65 år, antydet mange at han burde rehabiliteres, og året etter kom det til en "åpen og vennlig samtale" med den tidligere kollega Walter Kaspar, nå biskop av Rottenburg. Et planlagt møte med formannen i Den tyske bispekonferanse, Karl Lehmann, er ikke kommet i stand, angivelig fordi biskopen ikke har hatt tid.

16

flere er på gang. Dersom det går som regjeringen legger opp til i grunnskole-reformen (GR'97), vil det fra 1997 være 10 år skoleplikt. Siden "Reform 94" i videregående skole og med den situasjon vi har på arbeidsmarkedet, kan vi langt på vei si 13 år skoleplikt. Noen vil enda legge til noen år ved å hevde at også barnehage i praksis er obligatorisk.

Skolereform og politisk styring

Gjennomgående, og stadig tydeligere, blir preget av at skolen skal være enhetlig og underlagt detaljert, politisk styring. Skolen skal også ha mål som går langt utover skolens tradisjonelle oppgave: formidling av kunnskaper og ferdigheter. Dette fremkommer tydelig i høringsutkastet «Prinsipper og retningslinjer for den 10-årige grunnskolen oppbygning ...» som var forutgående Stortingsmelding nr. 29 (1994-95):

«Grunnskolereformen har fire hovedelementer: Den er

- en skolereform, ...
- en barnereform, ...
- en familierreform, ...
- en kulturreform, ...

Skolereformene som er på gang, er noe langt mer enn tekniske forandringer av timeplaner og lærestoff. Reformene drives igjennom som obligatoriske tiltak for alle, med endring av samfunnet som mål. Det sies at skolereformene flytter makten i skolen fra lærerne (lærerorganisasjonene) til politikerne. Muligens kan det være riktig at lærernes makt skal reduseres noe, men ville det ikke da være riktig å overføre denne i retning av dem som egentlig har oppdrageransvaret - foreldrene?

I Norge er vi blitt så vant til denne situasjonen at kanskje de fleste av oss umiddelbart oppfatter dette både som naturlig og riktig. At mennesker med en annen kulturbakgrunn undres over denne sterke statlige styring av undervis-

ning og oppdragelse, rokker ikke overbevisningen om at den (eneste) sanne vei er funnet.

At noen (som norsk UD) kan ha den oppfatning at den sterke offentlige styring av skoleverket er paternalistisk og i strid med menneskerettigheter, oppfattes som en grenseløs, om ikke fornærmelse, så i det minste misforståelse.

Har jeg da intet godt å si om enhetsskolen? - Jovisst, på noen områder er den antagelig blant de beste i verden. Når jeg møter kolleger fra andre land, fremhever jeg hvor riktig norsk skole, også sett fra et katolsk synspunkt, er når det gjelder inkludering. Norsk skole legger stor vekt på at alle elever, uansatt bakgrunn og forutsetninger, skal oppleve fellesskap og solidaritet. Dette er verdier i norsk skole vi kan holde frem, og hvor vi har noe å lære bort til andre - også til katolske skoler. Så kan man spørre hva denne inkludering krever, men prinsippet er det ikke noe å utsette på.

Undersøkelser viser også at de fleste foreldre er vel tilfreds med sine barns skoletilbud i offentlig skole, at de har tillit til skolen og opplever skolen som en positiv kraft i sitt miljø. Det er ikke vanskelig å lage en lang liste over gode sider ved norsk skole, men *er det ikke spørsmål om frihet? Er det ikke spørsmål om rettigheter?*

Vil ikke både enhetsskolen selv, og samfunnet forøvrig, ha godt av et supplement?

Hva er "felles verdigrunnlag"

Det viktigste er at oppdragelsen skjer under den enkelte families frihet og ansvar.

Det gis lokale eller spesielle situasjoner hvor spørsmålet blir akutt, og da er det ikke sikkert at foreldrenes syn får gjennomslag.

Av de mer prinsipielle spørsmålene er verdigrunnlaget, eventuelt mangel på verdigrunnlag, i en obligatorisk, offent-

lig skole. I planene for norsk grunnskole er uttrykt at skolen skal bygge på "det felles verdigrunnlag". Det blir imidlertid stadig mer uklart hva dette "felles verdigrunnlag" innebærer. Tradisjonelt var statskirken den viktigste premissleverandør, men er nå på viken-de front. Defineringen av verdigrunnlaget blir stadig mer komplisert. Ikke bare på grunn av øket innvandring, men også andre endringer i samfunnet. Norge blir stadig mer pluralistisk, men pluralisme er ikke bare et faktum - det er også en rettighet

I dag er det politiske organer, primært statsmakten, som definerer «det felles verdigrunnlag». Det er mange årsaker til at dette ikke kan være like tilfredsstillende for alle. Det forblir det avgjørende spørsmål: Hvem skal ha makten - i skolen og over barnas oppvekst? Jeg er svært betenkt om barn og ungdoms oppvekst skal styres etter de politiske vinder som til enhver tid blåser.

Vi fremholder sterkt at Norges grunnlov er barn av den franske og den amerikanske revolusjonen, og at vårt samfunn bygger på de liberale idealer "frihet, likhet og broderskap". Norsk skole er sterk når det gjelder å bygge opp under "likhet", men fokuserer ikke like sterkt på "frihet".

Mellom alt det gode som kan sies om norsk enhetsskole, må det påpekes at den har markerte totalitære trekk. At kristendomsfaget nå skal bli et obligatorisk fag, er et tegn på dette. Noen har tenkt ut hva som er bra, for deg og for meg - og har sett at *det var overmåte godt*.

De har funnet sannheten gjennom et politisk flertallsvedtak og bestemt at *slik skal det være*. Jeg er redd at den som søker å oppnå himmel på jord, lett kan komme i skade for å drive fram et alternativ.

Dette betyr ikke at jeg underkjenner samfunnets ansvar for deltakelse i

Som emeritert professor vil Küng særlig bruke krefter på sitt "Prosjekt Verdensethos". En tysk industrimagnat har gitt 5 millioner DM til opprettelse av stiftelsen "Verdensethos - for interkulturell og interreligiøs forskning, kontakt og utdannelse", der Küng er leder. Prosjektet dreier seg om etiske standarder på tvers av religiøse skillelinjer, og om å gi støtte til politiske og kulturelle aktiviteter over hele jorden. I siste instans er det menneskehetens fremtid det gjelder, sier Küng. KNA

De kristne som frihetens forsvarene
Kirkene går en strålende fremtid i møte, mener teologen Paul M. Zulehner, Wien: De skal være "frihetens forsvarene". Det må tegnes nye bilder av kirkelige instanser, normer og autoriteter. Zulehner oppfordrer kirkene til å forsvare menneskers frihet og derved bevare dem fra å flykte inn i falsk autoritetstro.

Han mener kirkene må fremby brukbare rammer for tilværelsen, rammer som gjør det mulig å leve i frihet. Ved å gjøre mer ut av læren om livet etter døden, kan kirkene dessuten befri mennesker fra den angst som følger av at all lykke skal oppnås her på jorden. Først når man har overvunnet denne angsten, er det mulig å være virkelig solidarisk, mener Zulehner. KNA

barns oppvekst. Jeg ser begrensninger i foreldreretten og vil ikke legge meg flat for hver fiks foreldreidè, eller i enhver sammenheng tiljuble privat skoledrift. All frihet avgrenses i møtet med andres frihet og andres rettigheter, hensynsløs frihet bærer galt av sted. Det er rammer for foreldrerett og må være det også for alternative skoler.

Samfunnet skal understøtte foreldrene i oppdragelsen og være *garantist* for at alle barn får god oppvekst.

- Det finnes familier som skjøtter oppdrageroppgaven på en slik måte at samfunnet må gripe inn og, helt eller delvis, ta ansvaret fra foreldrene. I slike (ekstreme) tilfelle må det imidlertid være hensynet til det enkelte barn som er avgjørende, - aldri «samfunnshensyn» eller hensynet til offentlige institusjoner.

- Det er ikke mulig å ha skole på hvert nes - hverken offentlig eller privat.

I noen tilfelle må foreldre velge mellom bosted og barnas skoletilbud.

- Ikke hvem som helst kan få lov å sette igang en virksomhet og kalle det skole. Samfunnet må kunne stille krav om kvalitet til alternative skoletilbud.

- Blant samfunnets oppgaver er å

foreta en rettferdig fordeling av goder. Om det skal være en reell valgmulighet for vanlige familier å la barna gå på en ikke-kommunal skole, kreves i vårt samfunnssystem offentlig overføring. Skolen er en tung post i offentlige regnskaper, og gjennom skattesystemet har foreldrene alt betalt skolepenger én gang. Det finnes kommunale og ikke-kommunale skoler, men finns det kommunale og ikke-kommunale barn? Alternative skoler må sikres rimelig tildeling av samfunnsgodene.

- Samfunnet kan ikke «la kassaapparatet gå» uten oppfølging. Ved alle overføringer, privat/privat, offentlig/offentlig, offentlig/offentlig, offentlig/privat er det fare for at noen fristes til urettmessig å «melke» systemet i personlig eller sin institusjons interesse. Dette har vist seg innen trygde- og helsevesenet, i landbruket, i rettssystemet, i organisasjonslivet og de fleste andre områder. Det ville være naivt å tro at skoleverket var et skjermet område.

Som på de fleste andre samfunnsområder, gjelder det å finne balansen mellom personlig frihet og fellesskapets vel, mellom privat virksomhet og samfunnsoppgaver. De som tror at den rette balanse oppnås ved å dele samfunnet i en rent privat og en rent offentlig sektor, tar feil, det fører bare til unødig polarisering.

Selv om katolikker setter fellesskapet (*communio*) svært høyt, kan det av det foregående neppe være noen overraskelse at jeg mener at vi innen skolesektoren er kommet for nær det kommunitære samfunn. Utviklingen var riktig i en periode etter at privatskoleloven ble innført i 1970, men bevegelsen stoppet opp for tidlig. Tegn tyder på at vi skal miste tilkjempet og nødvendig frihet igjen.

Skolereformene har medført at lovverket er kommet i utakt med utviklingen, og det gjøres derfor en «rydde-sjau» i skolelovene. Det er gjort en god

jobb gjennom Smith-utvalgets innstilling om ny lovgivning om opplæring (NOU 1995:18). Innstillingen bearbejdes nå i KUF og vil ende opp som lovforslag i Stortinget, våren 1997.

Nei takk!

Harmonisering av undervisning og videre utbygging av enhetsskolen, går som en rød tråd gjennom hele arbeidet. Dette har ført til at det blant ellers mange gode forslag, fremmes at privatskoleloven skal oppheves som egen lov og dens sentrale bestemmelser inngå i den felles opplæringsloven. Som begrunnelse står det fra flertallet i utvalget å lese at dette: "vil innebære en anerkjennelse av de private skoler som et integrert ledd i det samlede opplærings tilbud".

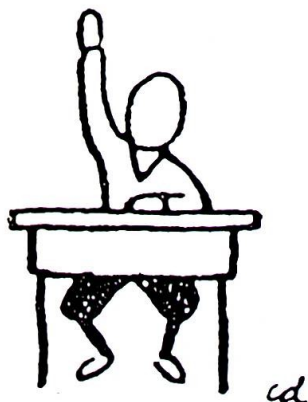
Dette er for så vidt en hyggelig håndsrekning, og vi vil gjerne tro på flertallets gode intensjoner når dette hevdes. Det er godt endelig å få uttrykt en bred aksept for arbeidet, men har vi ønsket å bli invitert til *enheten* - å bli identisk med kommunale skoler? Jeg minnes ubehagelig om en figur fra 1. Mosebok, 3.

Et uttrykk sier «If you can't beat them - join them».

Alternative skoler har berettigelse kun så lenge de atskiller seg fra offentlige. Selvsagt er det avgjørende for oss å arbeide for et så høyt akademisk nivå som mulig, men katolske skoler er kun interessante så lenge de er katolske.

Med det skoleklima vi har i Norge, vil forslaget om å la private skoler være underlagt en lov primært for offentlige skoler, uvegerlig innebære en tvangsharmonisering. De private skolene vil fratas muligheten til å ha det særpreg som gir dem berettigelse.

Forslaget om at privatskoleloven skal oppheves, må derfor avvises, ikke bare av hensyn til ca. 7.000 elever i private grunnskoler, men fordi dette er viktig for hele vår samfunnsoppfatning. ●

Nuntius advarer katolsk kvinnekongress

Delegater til WUCWOs (Verdensunionen av katolske kvinneforbund) kongress i Canberra nylig har sendt et brev til paven om Vatikanets forsøk på å stoppe diskusjon om ordinasjon av kvinner. Et av resolusjonsforslagene som skulle debatteres under kongressen - som forøvrig hadde "Forsoning og håp" som samlende emne - oppfordret til fortsatt dialog og teologisk refleksjon

omkring kvinnelige prester, men den pavelige nuntius lot WUCWOs leder forstå at et slikt forslag var utillatelig, sett med Vatikanets øyne; om man ikke respekterte dette synet, kunne man risikere å sette WUCWOs stilling som katolsk organisasjon i fare. Forslaget ble deretter trukket tilbake.

En gruppe delegater, som anser seg selv som "lojale katolikker", forfattet så en henvendelse til paven hvor de minnet om hans ord, forut for FN's kvinnekongress i Bei-

jing, om kvinners verdighet og menneskerettighetene. "Vi kvinner på Canberra-møtet mener det bør være åpen dialog om kvinnene i kirken og om de måter kvinnene uttrykker sin tro på," heter det i brevet. "Vi er klar over at emnet kan være kontroversielt, men det er ikke innholdet som er vårt anliggende her og nå, men et viktig prinsippsspørsmål: prinsippet om ytringsfrihet. Som voksne, dømte og konfirmerte medlemmer av kirken, mener vi at kvinners mennes-

18 Olav Müller SSCC: Om boken "Sjelen som turist"

"Det er den gjennomtrengende analysen som gjør denne boken til en ener innen kritisk litteratur om ny-religiøsitet," skriver pater Olav Müller om Bjørg Vindsetmos bok *Sjelen som turist*. "Det er fristende å velge en forfinet, uinteressert distanse til New Age og nyreligiøsitet," noterer vår anmelder, men faren er da at man "ikke registrerer den langsomme forgiftning som sprer seg fra de alternative bevegelse til folkedypet. Bjørg Vindsetmo vaksinerer sine lesere mot videre påvirkning."

Så vidt jeg kan skjønne er Bjørg Vindsetmos bok *Sjelen som turist* det beste som hittil er skrevet av en norsk forfatter om New Age og nyreligiøsitet.

Vi blir ført inn i en fargerik verden, som vel er ukjent for de fleste av oss:

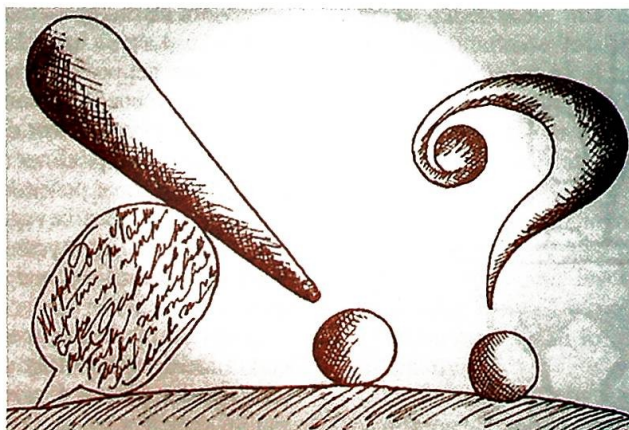
- Vi treffer samfunnets brave borgere på weekend kurs i nysjamanisme. Rundt et brennende stearinlys sitter en forventningsfull krets av menn og kvinner. De holder hverandre i hendene og synger villmarkshymner. Trommene vugger deltagerne inn i ekstasen. Nå skal de møte sine kraftdyr - ørner, bjørner, ulver (aldri sauer og bier), som skal hjelpe sjelen på den farefulle reise til den nedre og øvre ånde verden.
- Vi får være tilskuere til aktiviteter hos menn og kvinner som lengter etter å bli født på ny. Ved intense pusteteknikker trenger kursdeltagerne gjennom to lag av bevisstheten og når ned til det tredje, som er deres egen biologiske fødsel. Idet de beveger seg gjennom fødselskanalen opplever de en uhyggelig døds kamp og blir så født på ny. De trer inn i

det transpersonale og spirituelle området, opplever enhet med kosmos, treffer lykksalige guder, minnes hendelser i tidligere liv.

- Vi stifter bekjentskap med mennesker som går på katarsis-kurs. Her hyles det noe aldeles forferdelig - høyt og uartikulert. Men le ikke av det! For smerteskrivene renser sinnet for oppsamlet aggresjon mot dominerende fedre og invaderende mødre og en masse andre ting fra deres ulykkelige barndom.
- Vi møter intellektuelle, høyt utdannede kvinner, som dyrker seg selv som gudinner, danser i sirkel når fullmånen lyser på den nattsvarte himmel. Gjenopplever

den paradisiske tilstand som hersket på jord før den onde, krigerske mannen overtok styre og stell.

- Vi observerer at heksene ikke er så mannevonde og intellektuelle som gudinnene. Heksenes nostalgiske lengsel etter det tapte kvinneparadis er vagere. Det er her og nå tingene skal skje. Det gjelder å konstruere en ny religion for dagens kvinner. Sol- og månefeiter feires med ritualer hentet fra de nordamerikanske indianerstammer.
- Overgangsfaser i kvinners liv markeres på lignende måte. Spesielle pusteteknikker gir opplevelse av intimitet og samhold innen hekseklanen. Villmarksturer blir en form for selvutvikling.
- Dette mylder av feminisme måtte nødvendigvis gå ut over mannens rolle i familien. For når hekser og gudinner gikk i terapi, løp fra det ene selvutviklingskurs til det andre, drog på villmarksturer for å dyrke sol, måne og seg selv, satt mannen barnevakt og ble ordentlig sur. Opprørets time måtte komme. Den myke mann ble til-

kerettheter og verdighet ikke er blitt respektert i dette tilfellet." Ikke alle delegatene sluttet seg til dette brevet.

Spørsmålet om ordinasjon av kinner vil fortsatt stå på verdensunionens dagsorden, sier påtroppende ny leder, Maria Eugenia Diaz de Pfennig fra Mexico, men andre spørsmål - som vold og fattigdomsproblematikken - vil nok stå høyere oppe på sakslisten.

Internasjonalt verv til NKKFs leder

Rønnaug Aaberg Andresen, leder for NKKF (Norges Katolske Kvinneforbund), er valgt inn i sentralstyret i WUCWO (Verdensunionen av katolske kvinneforbund) for kommende fireårsperiode. Hun skal også sitte i Verdensunionens økumeniske kommisjon. Det er ikke første gang NKKF er representert i WUCWO sentralt: Tidligere NKKF leder Aimée Wedset var i flere perioder med i sentralstyret og aktiv i kommisjonen "Kvinner i kirken".

Kvinnesyntet hos Paulus

"Jeg liker kvinner," sier dikteren Arnold Eidslott, "de har en dypere intuisjon enn menn. Derfor burde vi hatt langt flere kvinnelige prester. De ville være bedre sjelsøgere! Det var Paulus som sa at kvinner skulle tie i forsamlingen. Aldri Jesus. Husk at Paulus var en fariseer og medlem av det gamle jødiske samfunnet, som igjen var påvirket av arabisk kultur. Jeg betrakter kvinnesyntet hos Paulus som en svakhet hos ham.

SUNNMØRSPOSTEN

intetgjort. Av ruinene oppstod villmannen. Han har hår på brystet, strutter av styrke og kreativitet. Han er en kriger med villskap, kraft og mot. Den myke Jesus Kristus er et elendig forbillende for unge menn som vil tre i samfunn med barske mannfolk. Menn må oppleve den guddommelige livskilden inni seg, og skape en gud som er mer håret, dyrisk, krigersk, dionysisk.

Dette bare en smakebit på hva leserne kan vente seg av skildringer om nyreligiøse bevegelser. Allikevel er det ikke denne inngående, detaljerte kunnskap om alternative retninger som imponerer mest, men den skarpskodde analyse av de opprinnelige kilder, og psykologiske årsaker til all denne galskap. Forfatteren må ha pløyet gjennom utrolig mange bøker innen religionshistorie, religionspsykologi, sosiologi, psykologi, antropologi, kulturhistorie, teologi før hun fattet årsakene til at karrierkvinner med akademisk utdanning lar sine medsøstre innen kvinnebevegelsen - de som kjemper for et mer humant samfunn - i stikken ved å kaste intellektet over bord, leke urkvinne, gi seg den irrasjonelle følelsesrus i vold. Det er denne gjennomtrengende analyse som gjør boken til en ener innen kritisk nyreligiøs litteratur.

Man skal ikke ha lest så mange sider i boken før en fatter Vindsetmos hovedintensjon: Å vise at det innen nyreligiøsitet har funnet sted en pervertering av opprinnelige verdier. Det som for historiens ekte sjamaner, urkvinner, gudinnedyrkere, ville menn og kvinner var bøn-

ner og psykiske hjelpemidler til å få kontakt med DET HELLIGE - den fryktinngydende realitet utenfor dem selv - krøkte seg innover og perverterte til banal "terapi" for det høyst uhellige og tomme selvet til dagens nysjamaner, gudinner, hekser og villmenn. Sjelen er blitt en hvileløs, alltid skuffet turist på jakt etter forløsende primalskrik, gjenfødelser, månedanser, astralreiser, selvutviklingskurs - selvtilbedelse.

Vår trossfelle Bjørg Vindsetmo holder klokkelig sin kristne overbevisning utenfor sitt lett ironiserende oppgjør med nyreligiøsitet. En anstrengende misjonering ville ha forfeilet sitt mål. Den lydhøre leser vil allikevel oppfange vibrasjoner av kristen tanke mellom linjene. I siste kapittel får troen fullt gjennomslag. Lyrisk vakker er siste del, som handler om den kjærlige oppmerksomhet, kunsten å kunne lytte til Guds nærvær i naturens svake bris og stille hvisken, lytte til gresset som gror og dyrenes tale. - "Et lukket og stumt univers åpner seg og blir fullt av hemmelige, merkkelige tegn. Alt blir samtale og nærvær." Det er fristende å velge en forfinet, uinteressert distanse til New Age og nyreligiøsitetens bisarre verden. Faren er at vi da blir åndelige fossiler, som ikke registrer den langsomme forgiftning som sprer seg fra de alternative bevegelser til folkedypet. Bjørg Vindsetmo vaksinerer sine lesere mot videre påvirkning. Vi venter oss mer fra det hold.

Bjørg Vindsetmo

Sjelen som turist

Gyldendal Norsk Forlag

Paven i Mellom-Amerika

Pave Johannes Paul IIs reise nylig til Guatemala, Nicaragua, Venezuela og El Salvador er forlenget historie - men noen glimt likevel. Pavens 69. utlandsreise var, som kommentatorer noterte, ingen fornøylesreise, av flere grunner: Hans reisetempo var som vanlig høyt og programmet fullspekket; de fire landene slåss med problemer som kan ta motet fra den modigste (Nicaragua har bare Haiti nedenfor seg på fattigdomslisten, og volden øker i hele området, fredsslutninger til tross); den katolske kirke sliter, bl.a taper den terrang, i hele Latin-Amerika, til fundamentalistisk orienterte evangelikale sekter med opphav i USA - 8000 sjeler pr. dag, ifølge nyhetsmagasinet Newsweek. Grunne er mange: Behovet for nærhet og tilhørighet hos det voksende storbyproletariat er bare én - en nærhet som underbemannede katolske stormenigheter ikke gir. Katolske basismenigheter som satser både på nærhet og, i motsetning til de evangelikale, på endring av samfunnsstrukturene, har hverken Romas eller lokale makthaveres velvilje.

"Våk opp, ta fatt, tiden er inne" - var mottoet for pavens reise. Under sitt besøk i området for 16 år siden utfordret vår sosial-radikale pave det den gang lite sosialt engasjerte katolske hierarki i Venezuela til å være "en kritisk moralsk stemme i samfunnet". Siden da har den katolske kirke vært til gjentatt irritasjon for regjeringen - til oppmuntring for de fattige. Nå i februar høstet paven stor applaus da han anklaget den gjennomgripende korrupsjon i landet. Hans bønn ved 'folkehelgenen' erkebiskop Romeros grav i San Salvador gledet mange. Mindre glede over utnevnelsen tidligere i år av en spansk Opus Dei-prest til erkebiskop. "Som å gjøre en engleder til irsk primas," var kommentaren fra en misjonsprest i et fattig sogn.

Bedehusfolkets livsvisdom: utsyn til evigheten

"Bedehusets verden var nok ofte både trang og tett, men den hadde en varme som i søndagsskoler, basarer og juletefester også strømmet ut til oss 'verdslige'," skriver pater Kjell Arild Pollestad. Som minnes barndom og ungdom i et miljø der bedehu-

set sto sentralt. "Alltid medførte evangeliet en velsignet duft av kokekaffe, og når mennene lenge nok hadde utbredt seg om frelsesverket, kom konene med bakverket."

Ifølge pateren har det "vært lett å harselere over bedehusfolkets sneversyn, og til tider har det også vært berettiget. Men med alt sitt trangsyn hadde de i motsetning til de fleste av oss utsyn til evigheten, til de åndelige sider ved tilværelsen. Bibelsprengthe-

ten gav noen av dem en livsvisdom som et samlet kulturliv neppe kan gi i dag. . .

Vi kan knapt forestille oss de gamles lidenskap for det ene nødvendige, og deres villighet til å forsake alt som ikke fremmet livet med Jesus. Man må til de katolske helgenbiografiene for å finne en tilsvarende åndelig lidenskap."

STAVANGER AFTENBLAD

20 Arne Fjeld, O.P.: Slik skal det gjøres

Når man stiller spørsmålet om ett eller annet punkt i katolsk tros- lære eller praksis er korrekt, skal man si det høyt og tydelig. Så kan de som mener at alt er som det skal, komme med sine svar og argumenter, og vi får en samtale. Etter lang modningstid kan kirkens læremyndighet - normalt biskopene i konsil presidert av Biskopen av Roma - komme med en konklusjon. Det er slik "læreutviklingen" går fremover. Det er slik man redder Kirken som institusjon fra å komme i utakt med hva de troende tror.

Dette er hva pater *Brian McNeil* legger opp til i et lite skrift på vel 50 sider: "Katolske kvinnelige prester? Refleksjoner over et pavelig brev". Han stiller spørsmål ved kirkens lære og praksis - bare menn kan motta ordinasjonens sakrament - og han sier det høyt og tydelig.

Brevet det er snakk om er "Ordinatio sacerdotalis", som pave Johannes Paul II til pinse 1994 sendte til alle katolske biskoper. Her sier paven at prestevielsen bør forbeholdes menn alene. Brian McNeil gjengir brevet i sin helhet i sin egen oversettelse. Derefter spør han: Hvorfor skrev paven brevet?, og gjengir forskjellige mulige svar han har hørt. Så undersøker han argumentene i brevet og ser etter om de holder. På mange punkter synes han ikke at de gjør det.

I en stillferdig konklusjon uttrykker han så håp om en forandret lære og praksis: *Bør vi altså få katolske kvinnelige prester? Svaret er ikke lett, siden man må ta hensyn til den katolske kirkes interkontinentale, dvs. multikulturelle karakter. Det som kan være tenkelig i et land i Nord-Europa, er ikke nødvendigvis anvendelig i et land i Afrika. Mitt poeng er at hvis argumentene i denne lille boken er plausible - eller til*

og med overbevisende - da er spørsmålet ikke i og for seg teologisk, men praktisk. Og da må vi ha tillit til Jesu Ånd. Der den ånder, kommer sommeren.

Da boken kom høsten 1995, trykte Aftenposten en samtale med forfatteren med det nå forterpede sitat "Roma midt imot" i overskriften. Og Biskop Schwenger kom til orde, og sa presis hva en Biskop skal si i en slik situasjon: Bokens innhold er ikke katolsk lære, men en teolog har alltid rett til å gi offentlig uttrykk for hva han tenker.

Så må vi håpe at debatten fortsetter i samme klima av gjensidig aktelse. Spørsmålet om ordinasjon av kvinner engasjerer mange, og må ikke feies under teppet. Vatikanet forsøkte siste høst å gjøre akkurat det, ved at kongregasjonen for tros- læren antydte at "Ordinatio sacerdotalis" var ufeilbarlig - mens vi jo har lært at for å være ufeilbarlig må en læreavgjørelse proklameres høytidelig "ex cathedra". En europeisk teolog-sammenslutning, (L'Association europeenne de theologie catholique, section française), kom da også med en skarp kommentar (cf. Actualite Religieuse dans le Monde, nr. 140, s. 11).

Praksis i et viktig spørsmål som

ordinasjon av kvinner blir i vår kirke ikke løst ved at en biskop på egen hånd (eller med støtte fra Stortinget) gir seg til å ordinere. Vi venter på konsensus - enighet - innen kirken, før vi forandrer fremgangsmåte. Derfor er det verdifullt at debatten starter, så de som synes at Brian McNeils argumentasjon ikke holder, også blir hørt. Men disse må komme med skikkelige argumenter, "synsing" duger ikke for dem heller.

For at leseren skal bli kjent med argumentene, henviser jeg til McNeil's bok. Kjøp den, så støtter De også det lille forlaget EMILIA som har grepet sjansen til å utgi den. Det er slik det skal gjøres.

Brian McNeil:

Katolske kvinnelige prester? Refleksjoner over et pavelig brev. Oslo. Emilia. 1995.

Brian McNeil

Katolske kvinnelige prester?

Refleksjoner over et pavelig brev

Kirken den er et gammelt hus

Om jeg skulle bli irritert på en biskop eller prest, så har det lite med saken å gjøre," sier Erik Bye til "Sareptas krukke", menighetsblad for Asker, Bærum, Holmen og Øst-Enstad. "Kirken den er et gammelt hus for meg. Den rommer langt mer enn at jeg kan melde meg ut. Den har noe å fortelle. Jeg er ikke først og fremst medlem av en institusjon, men av et fellesskap. Jeg har alltid hatt en sterk tilknytning til kirken, selv om jeg ikke er noen benkesliter."

Johannes Paul II på topp!

Johannes Paul II topper italienske ungdommers idol-liste. Ifølge en spørreundersøkelse blant 15-18 åringer vil 76% av de spurte ha paven på førsteplass. 'Korrupsjonsjegeren' Antonio Di Pietro er nr. to med 73,5%, og en populær diskjockey er nr. tre på listen over voksne som imponerer de unge mest. Gianfranco Fini var den mest populære politikeren med 37%.

KATHPRESS

Pavens videre reiseplaner 1996

I februar var paven som kjent i Mellom-Amerika; i mai går turen til Slovenia, i midten av juni til Ungarn og derfra til Tyskland til saligkåringen av Bernhard Lichtenberg, domprost i Berlin og modig predikant som gjorde en stor innsats for forfulgte jøder under nazi-regimet. Til høsten planlegges en reise til Frankrike. Andre reisemål som ennå er på planleggingsstadiet, er besøk i de krigsherjede byene Sarajevo og Beirut.

KATHPRESS

21

Paven om læremyndighetens oppgave

Troselærekongregasjonen hadde et meget aktuelt emne på dagsordenen for sin hovedforsamling i 1995: spørsmålet om hvordan læremyndighetens erklæringer mottas av de troende, og især av katolske teologer, melder *Catholic World Report* (jan. 1996).

Pave Johannes Paul II hilste kongregasjonens medlemmer ved møtets avslutning og talte om læremyndighetens oppgave, og mere dyptgående om autoriteten i kirken idet han sa at det er "tvingende nødvendig å gjenvinne den ekte forståelse av autoriteten". Paven viste til at den moderne tid er preget av en "utbredt misforståelse når det gjelder kirkens læremyndighets oppgave og betydning". Han nevnte protester fra "ikke så få teologer og kirkelige kretser" i forbindelse med de seneste dokumenter fra den pavelige læremyndighet. Han hentydet til den fiendtlige mottagelse rundskrivene *Veritatis splendor* og *Evangelium vitae*, det apostoliske brev *Ordinatio sacerdotalis* og brevet fra Troskongregasjonen om gjengifte skiltes adgang til nattverden, hadde fått i mange kretser.

Johannes Paul sa at det er nødvendig å skjelne mellom teologer som i en samarbeidets ånd legger frem sine vanskeligheter med visse læremssige uttalelser, og teologer som offentlig kunngjør sin motstand. "Disse siste er tilbøyelige til å reise et slags motlæreembete som forsyner de troende med alternative holdninger og måter å leve på," sa paven. Som tilføyet at virkelig frihet til teologisk arbeid er aldri frihet fra sannheten, men "rettferdiggjøres og virkeliggjøres når den enkel-

te aksepterer den moralske forpliktelse til å adlyde sannheten slik den legges frem i Åpenbaringen og mottas i tro". Han viste til en krise i dagens forståelse av autoritet og kalte det "et av de avgjørende forhold som ligger til grunn for det dårlige klima og uroen i visse deler av den kirkelige verden".

"For et fellesskap som fremfor alt består i et felles 'tilhørsforhold' til Guds ord og på den sikkerhet for å leve i sannheten som følger av dette forhold, kan autoriteten som bestemmer innholdet i det som skal tros og bekjennes, ikke under noen omstendighet undervurderes," sa paven.

Paven beskrev autoriteten som en måte å beskytte de troende på, og sa at den virkelige sans for den må gjenvinnes, ikke bare ut fra en rettslig synsvinkel, "men langt dypere sett som et middel til å garantere, sikre og lede det kristne fellesskap i troskap til og fortsettelse av tradisjonen, for derved å gjøre det mulig for de troende å være i forbindelse med apostlenes lære og med selve den kristne virkelighets kilde".

Paven sa videre at han, i de to rundskrivelsene *Veritatis splendor* og *Evangelium vitae* såvel som i *Ordinatio sacerdotalis*, hadde ønsket å fremsette kirkens tro i den stadige, uforandrede lære og bekrefte sannheter som allerede var bevitnet i Skriften, tradisjonen og biskopenes entstemmige lære. "Disse erklæringene uttrykker derfor den felles visshet som er til stede i kirkens liv og lære i kraft av den autoritet som er gitt Peters etterfølger slik at han 'kan styrke sine brødre,'" sa paven.

Garvet teolog om bibelforskning

"Å redde substansen i Kristus-budskapet har vært målet med hele mitt virke," sa den kjente tyske nytestaments-teologen Anton Vögtle i anledning sin 85-årsdag nylig, ifølge uketidsskriftet *Christ in der Gegenwart*. Problemet for en forsker er at man til tider lett henger seg opp i småting; samtidig stilles man stadig på ny overfor de store problemene. Ifølge Vögtle er den eksegetiske forskningens viktigste spørsmål å utrede videre hvordan Jesu apostler egentlig fant frem til sin 'påsketro'. Selv om den historisk-kritiske metode "for tiden har et litt dårlig rykte", vil den alltid være av vesentlig betydning for tolkingen av Skriften. Samtidig er den "et godt hjelpemiddel" for dem som forholder seg tvilende til troen. Slik skrifttolkning viser nemlig at kristentroen ikke ganske enkelt overtar et foreldet gammel-orientalsk verdensbilde, men i stedet "på fortellende vis" fremstiller og utfolder historien om menneskene og Gud. Som når den sier at "Jesus kom til verden som den Messias som var lovet skulle komme".

Professor Vögtle kom også inn på Troskongregasjonens erklæring nylig, der læren om ikke-ordinasjon av kvinner kalles "endelig" og "ufeilbarlig". Allerede pave Johannes Pauls forbud (mai 1994) mot diskusjon om kvinnelige prester, er "absolutt uforenlig" med Det 2. Vatikankonsils beslutning om nødvendigheten av historisk-kritisk eksegese, sa den aldrende teolog. "Blant oss nytestamentforskere er saken ferdigdiskutert. . . Selvsagt har kvinner som Lydia og Cloe også stått for Herrens nattverdsmåltid i sine hjem."

Vögtle mente videre at med dagens klima i den katolske kirke er det fare for at unge forskere kan komme til å holde tilbake velbegrunnede forskningsresultater og synspunkter - av engstelse for ikke å få noen undervisningsstilling.

Vilnius: Jesuittenes skole gjenåpnes
Jesuittene i den litauiske hovedstaden Vilnius kunne nylig gjenåpne sin gamle skole som de ble tvunget til å stenge for 55 år siden. Skolen har lange aner, og de nåværende bygningene er blitt restaurert med hjelp fra de lokale myndigheter. Interessen for å gå på skole hos jesuittene er så stor at man har måttet avvise mange søkere. KNA

Nei takk til statsbidrag?
Den katolske kirke i Argentina overveier å avstå fra statsbidrag for å bli mer uavhengig av regjeringen. Det meddeler en talsmann for landets katolske biskoper. Kommentatorer mener at kirken dermed også vil distansere seg fra den nåværende regjeringens politikk. Landets katolske biskoper har flere ganger kritisert president Carlos Menems sparepolitikk. VATIKANRADIOEN

Styrk innsatsen mot barneprostitusjon!
Biskop Karl Joseph Romer oppfordrer politi og domstoler i Rio de Janeiro til å trappe opp innsatsen mot den økende barneprostitusjon i byen. Virksomheten styres av karteller som tjener store penger, og bøter på 500 og 2000 dollars er altfor lave i forhold til fortjenesten, hevder biskop Romer.

I fjor ble en poitimann som undersøkte barneprostitusjonen på den kjente stranden Copacabana, drept. KK

22 Susanne A. Kjekshus Koch: Fastetidsmeditasjon

Frans av Sales (1567-1622) er alle journalisters og skribenters skytshelgen. Det er ikke å undres over, for han var en meget produktiv forfatter og hadde en stor leserkrets, den gang som nå. Han var også skattet for sine prekener. Denne meditasjonen er inspirert av en preken han holdt i fastetiden i 1622 under tittelen *Vår Herres lidelse og hva den betyr*.

Gud er kjærlighet. Han elsker hele skaperverket, men mest av alt hvert enkelt menneske. Dette er årsaken til det teologene kaller *Jesushendelsen*, det vil si inkarnasjonen og alt den medfører: Jesu fødsel, hele hans virke, og i sentrum: hans lidelse, død og oppstandelse.

I uminnelige tider har vi mennesker kommet til Gud med våre spørsmål, og særlig i motgang har vi spurt om trøst og mening. Jesushendelsen er det svaret han gav oss.

Han hadde uendelig mange muligheter da han utarbeidet frelsesplanen. Vi kunne fått svar på vårt spørsmål på utallige måter, for alt er mulig for Gud. Han valgte å la sin Sønn bli menneske og la ham oppleve menneskelivets lidelser fullt ut. Som svar på vårt spørsmål gav han oss Jesu lidelse og død. Det finnes ikke noe mer konkret tegn på Guds vesen - hans kjærlighet, - for det var slik han selv valgte å komme oss i møte. Slik har han valgt ut korset som det mest sentrale aspekt ved kjærligheten. Dette har forvirret og skremt mange gjennom tidene. Men enda mer har det gledet alle dem som har opplevd Guds nærvær og kjærlighet i sine lidelser, og slik fått svar på sine spørsmål og trøst og mening.

Veien til korset er den sikreste, ikke bare i nød, men også når vi ønsker å oppleve Guds kjærlighet og leve mest mulig i hans nærhet. Dette betyr ikke at vi skal pålegge oss selv lidelser, men at vi skal påta oss de lidelser kjærligheten pålegger oss: Å leve sitt liv i kjærlighet medfører lidelse. Det gjelder for alle, for gifte, for enslige og for ordensfolk, og det gjelder fra små konflikter til store kriser. Kanskje dreier det seg om en liten ting: å ta barna med på kino slik man har lovet, selv om man er sliten. Kanskje er det mye tyngre: å slite i en tung jobb dag etter dag for å skaffe penger til familien.

Utfordringen til oss alle er den samme: Når vi møter lidelser på kjærlighetens vei, skal vi ikke forsøke å unngå dem. Tvert imot. Vi skal huske at korset er kjærlighetens kjerne. Så skal vi ta mot til oss og gjennomleve de lidelsene vi møter, frivillig og i fellesskap med den korsfestede. Vi skal ikke bli forbauset om vi slik finner både styrke og glede, for i ham forenes den ytterste menneskelige lidelse med fyllden av Guds barmhjertighet.

Susanne A. Kjekshus Koch er 26 år, studerer kristendom hovedfag og begynner til sommeren i den lange ubesatte stilling ved Kateketisk Senter i Oslo.

Rotarys høyeste utmerkelse til

Brita Paus

"Paul Harris" som er Rotarya høyeste internasjonale utmerkelse, er tildelt Brita Paus for hennes engasjement i Fransiskus-hjelpen, den ideelle organisasjonen hun tok initiativet til i 1956, og som i dag teller 45 årsverk gjennom ca. 70 personer samt 40-50 frivillige som kan tre til ved ekstra behov.

Andre nordmenn som har mottatt denne utmerkelsen: Kong Harald, Jo Benkow, Wenche Foss og Thor Heyerdahl.

AFTENPOSTEN

Pavelig heder til Øistein Vogt og St.Hallvard-guttene

Organisten og dirigenten Øistein Vogt i St Hallvard menighet i Oslo er tildelt utmerkelsen "Pro Ecclesia et Pontifice". Biskop Gerhard Schwenzer overrakte denne "pavelige tjenstemedalje" ved en høytidelighet der han fremhevet Vogts lange og trofaste tjeneste for kirken og berømmet koret St. Hallvard-guttene for stor innsats i inn- og utland. Formannen i St. Hallvardgutenes Venner takket Vogt for den omsorg og opp-

muntring han har vist alle de gutter som i årenes løp har vært med i koret, og for hans vektlegging ikke bare av de musikalske, men også de sosiale arrangementer.

Øistein Vogt ble ansatt som organist i St.Hallvard kirke i 1962, da kirken ennå var en liten bakgårdskirke i Urtegaten, og startet koret samme år. I årenes løp har koret deltatt i mange messer i Romas kirker. Koret kom nylig hjem fra sin siste Roma-tur, der det medvirket ved messer i Peterskirken og Santa Maria Maggiore.

23

Fasteaksjonen 1996!

Fasteaksjonen er katollikers redskap for å vise solidaritet med fattige mennesker i fastetiden.

Støtten går gjennom Caritas Norge, Den katolske kirkes bistandsorganisasjon.

Årets fasteaksjon støtter et drikkevannsprosjekt i Lempira i Honduras, et uveisomt strøk mot grensen til El Salvador. Det omfatter 5700 mennesker, fattige bondefamilier i 37 lokalsamfunn. Caritas Norge har støttet et vannprogram i dette området helt siden 1988. Hvert år blir nye lokalsamfunn og familier med i prosjektet for å få rent vann og bedre hygieniske forhold.

Vann er helse -
vann er liv -
benytt fastetiden
til å støtte
primærhelsetjenesten
i Honduras gjennom
vannprosjektet i Lempira!

Caritas Norge • Den katolske kirkes bistandsorganisasjon

På de fattiges side

Caritas Norge er Den katolske kirkes organisasjon for hjelpearbeid i utviklingsland. Sammen med menighetene utfører Caritas også diakonalt arbeid i Norge. Caritas bygger sitt arbeid på Kirkens sosiallære og på anerkjente humanitære prinsipper.

Vårt utviklings- og nødhjelpengasjement er på ca 22 mill. kroner årlig. NORAD bidrar med 80 prosent av midlene til våre utviklingsprosjekter, og Utenriksdepartementet bidrar til nødhjelp. Vi samarbeider nært med lokale Caritas-organisasjoner, eller med Kirken i prosjektområdene. Vi har ingen dyr representasjon ute.

Vi ber deg om å støtte vårt arbeid ved å bli Caritas-fadder. Du kan gi generell støtte, eller støtte prosjekter i ett bestemt land (se kupongen). Vi utgir regelmessig informasjon, som sendes fadderne. Din støtte blir femdoblet før den når mennesker som lever i nød og fattigdom.

Utviklingshjelp

- Hjelp til selvhjelp i fattige land
- Konsentrert om Guatemala, Honduras, Bolivia, Uganda og Filippinene
- Rettet mot kvinner og barn, drikkevann og primærhelsetjeneste samt inntektsskapende virksomhet

Nødhjelp

- Rettet mot katastrofe- og rehabiliteringsarbeid, samt menneskerettigheter
- Tiltak for å forebygge aids, og for å hjelpe barn som er blitt foreldreløse som følge av aids
- Arbeider selvstendig, og er tilsluttet Caritas Internationalis' nettverk

Jeg ønsker å støtte Caritas' arbeid - vennligst send meg:

- Postgiro   Bankgiro   Info om autogiro / direkte trekk

Mitt bidrag skal gå til:

- Generell støtte   Bolivia   Guatemala   Uganda   Filippinene

Navn ..... : _____

Adresse ..... : _____

Postnr og -sted ..... : _____

Sendes til: Caritas Norge, POB 5254 Majorstua, 0303 Oslo

Tromsø-reaktor om tro

Tove Bull, språkforsker og nylig tiltrådt rektor ved Universitet i Tromsø, er katolikk, "men hun assosierer seg ikke med den moteriktige, kulturkonservative katolske intelligentsia i Norge," leser vi i et intervju i bladet *Forskning*, som utgis av Norges Forskningsråd.

Rektor Bull selv sier dette om sin vei til troen: "Det begynte mens jeg studerte eng-

elsk mellomfag og tilbragte en sommer i London. Jeg kom i kontakt med en engelsk pater og gikk og leste hos ham hele sommeren. Etter det visste jeg at om jeg skulle ha en religiøs overbevisning noen gang, måtte det bli katolisismen. Jeg har flørtet mye med katolisismen opp gjennom årene, og en dag bare bestemte jeg meg for hva jeg ville tro på: Er vi som mennesker bare et produkt av genetisk tilfeldighet slik vitenskapen for-

teller, eller er det en mening og hensikt bak vårt liv på jord? Jeg fant ut at jeg ville satse på at det finnes en kausalitet som jeg ikke kan utgrunne, og da var det ikke lenger noe vanskelig valg for meg. Samtidig må jeg jo innrømme at det er noe med liturgien og ritualene i den katolske kirke som tiltaler meg. Den katolske kirke tar vare på estetikken. Og så latinen! Det er nydelige å høre en katolsk messe på latin."

24 LESERBREV

Felleskirkelig nei

Paven og Vatikanet slipper å ta stilling til et nytt Norgesbesøk. Et felleskirkelige nei stanset invitasjonen til Paven til Trondheims 1000-årsfeiring i 1997.

Et mere naturlig standpunkt enn det offisielle, ville etter undertegnede begreper være: "Vi må regne med at det er usikkert om Paven finner tid til å besøke Norge i 1997. Det er likevel positivt at Trondheim kommune gjennom sin invitasjon vil understreke kristendommens betydning - i fortid og nåtid. Skulle det vise seg at Paven ikke får anledning til å reise til Norge neste år, vil han sikkert vise sin interesse gjennom en spesiell hilsen."

Pavens medvirkning er av foreløpig uklare grunner uønsket. Begrunnelsen

er merkelig: Det er 'uavklarte spørsmål i forholdet mellom den lutherske og den katolske kirke'. Måten saken ble behandlet på, er like spesiell: Avslaget ble utformet av statskirkens mellomkirkelige råd og tiltrådt av katolsk-luthersk kontaktgruppe - som Oslo Katolske Bispedømme deltar i.

Avgjørelsen er kritisert innen statskirken og på lederplass i "Vårt Land". I Trondheim Stift er spørsmålet reist om kontakt og dialog innen egne rekker er mindre viktig enn det gode forhold til statskirken.

Ble det fra sentralt politisk hold uttalt misnøye med Trondheim kommunes initiativ? Burde vi ikke få vite mer om de hensyn som bestemte kontaktgruppens standpunkt?

Erik Lykke

Hvorfor hetse andres tro?

"Engler er i skuddet for tiden," sier *Backstreet girl* i St.Olav nr 2-96 og morer oss deretter med en selvrettferdig harselas over 'new-agemes' (vrang)forestillinger.

I vår økumeniske tid da det ikke lenger anses som god tone å drive den gamle sporten å hetse konkurrerende kristne trossamfunn, har vi funnet den ideelle motstander: moderne mennesker uten kristen ballast, som leter etter et åndelig fotfeste. Mange av dem har et inderlig ønske om å komme i kontakt med sin Skaper, og noen formidler sine nyvunne innsikter på en slik måte at vi lett kan avfeie dem som representanter for de nye vantro: 'New Age'.

Vi stiller oss sjelden det opplagte spørsmålet: Hva er det med oss 'vanlige kristne' som gjør at så mange søker lengst mulig vekk fra oss?

Hvordan har denne 'hedenske' hungeren etter samfunn med Gud kunnet bli så sterk og ubesvart midt mellom kirker, templer og bedehus? Og hvordan kan vi le av folk som leter unna våre kalde kultsteder og kommer gledestrålende frem med det de har funnet? Hvorfor er vi så sikre på at de ikke har fått det av Gud? Hvorfor mistenker vi dem automatisk for å jukse, med fortjeneste som eneste mål?

Kan hende driver Gud selv og jukser for tiden, og viser noen sannheter til hvem Hun vil uten å spørre oss om lov. Kanskje finnes det sannheter som er blitt umoderne hos oss, eller som er gått oss hus forbi. Det er ikke sikkert vi vet alt som er verd å vite om eventuelle englers gjøren og laden. Der vi er sikre på at vi vet bedre enn andre, var det bedre å åpne en respektfull dialog enn å trække på folk. Jesus inviterte mennesker. Han hånlo ikke av dem, og han tvangsomvendte ingen.

Det er flott at så mange i dag er på vandring mot lyset fra den levende Gud. Den Guden vi ikke har monopol på. Vi kan bare, etter beste evne og med Guds hjelp, la være å stenge for lyset. Da blir det kanskje flere som leter i vår retning.

Bergljot Børresen

St. Paul skole er en katolsk grunnskole med ca. 300 elever, 12 klasser, 1.-9. klasse. I tilknytning til skolen drives barnehage, førskole og skolefritidsordning. Skolen har et nært samarbeid med St. Pauls menighet. Skolen drives i henhold til Privatskoleloven.

Ledige stillinger fra august 1996

Noen midlertidige undervisningsstillinger eller årsvikariater ventes ledige.

Aktuelle fagkretser vil ikke være avklart før i månedsskiftet april/mai.

Vi søker også leder til vår skolefritidsordning (Pauline).

Nærmere opplysninger ved henvendelse innen 30. april.

(Skolen er også interessert i kontakt med ungdom som ønsker å avtjene sivil tjenesteplikt som skoleassistent/miljøarbeider.)

St. Paul skole

Christiesgate 16
5015 Bergen

Tlf. 55 32 28 80 - Fax: 55 32 02 37

Tove Bull har mye kontakt med Karmel-søstrene, forteller Forskning, bl.a. hjelper hun til med mange praktiske ting. "Hun gjør det med glede, for møtene med nonnes asketiske livsførsel gir grunn til ettertanke. 'De er så glade og tilfredse der ute at det er nesten provoserende,' sier hun, og vi aner et snev av misunnelse og lengsel etter klosterets enkle, velordnede liv," skriver Forskning.

Nordisk Ucip -

Nordisk gren av Verdensunionen for katolsk presse - inviterer katolske mediefolk til møte i Oslo 26.-28. april 1996

ÅPENT MØTE 26/4, LEKTORENEHUS:

"Det flerkulturelle Norge - dialog eller vannrette skott?"

INTERNT MØTE, MARIAHOLM SKOLESENTER:

"Katolsk presse - kritisk lojalitet", "Etikkdebatten i norsk presse"

INFORMASJON/PÅMELDING:

Baby Johannessen, Boks 281, 1371 Asker, tel.: 66 78 29 23, fax.: 66 79 02 23.

Arr.komité: Nils Heyerdahl, Baby Johannessen, Unni K. Joynt, Erland Lyngve, Marianne Torp

India:

Døtre - til besvær!

En ny indisk lov skal sette en stopper for at svangerskapskontroller misbrukes til å bli kvitt jentefostre. Klekkelige bøter eller fengsel truer foreldre og leger som bryter loven. Den innbakte praksis med høy medgift for døtre er en stor økonomisk belastning for familien - mange døtre kan bety den rene fattigdom.

Fostervannundersøkelser og ultralyd brukes i India i utstrakt grad så tidlig som mulig i svangerskapet for å fastslå fosterets kjønn, så evt. uønskede døtre kan aborteres. Privatklinikker som har spesialisert seg på slike tjenester, har spredt seg som paddehatter i indiske byer. Forholdene gjenspeiler den underordnede stilling kvinner har i India: Jenter blir ofte gjort arveløse og får gjennomgående dårligere ernæring og utdannelse enn sine brødre. Det hender menn tar livet av sin hustru, ved arrangerte 'ulykker i hjemmet', for å innkassere ny medgift ved nytt giftermål.

Det tallmessige forholdet mellom kjønnene kommer mer og mer i ubalans i India: I 1901 var det 972 kvinner pr. 1000 menn, nå er tallet 929. Ifølge Verdensbanken har India i dag et 'underskuddet' på kvinner i gifteferdig alder på 75 millioner. Den indiske kvinnebevegelsen har presset frem den nye loven; et forslag har vært på dagsordenen siden 1991, men er stadig blitt forpurret. Mange frykter at loven vil bli omgått. Det er nok av bestikkelige leger som vil ta risikoen for bøter. Dertil kommer at det indiske samfunn er gjennomsyret av bestikkelse og korrupsjon: I den offentlige sektor er de nærmest en del av normal saksgang, ifølge den katolske ukeavisen *Indian Currents*, New Dehli. Kvinnetidsskriftet *Manushi* kommenterer den nye loven slik: "Det er nå den egentlige utfordringen begynner for oss kvinner: hvordan få landets familier til å vise mer aktelse og respekt for døtrene."

St. Olav fra Tyllidalen

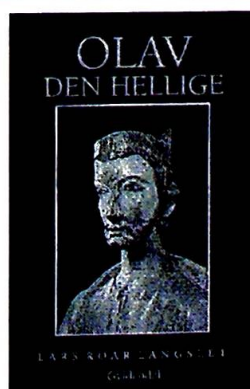
Den norske kirke feiret i fjor sitt tusenårsjubileum. Den katolske tida ble kanskje litt glemt i feiringa. Men mange begynner å forstå at den katolske tida egentlig var den rikeste delen i Den norske kirkes historie. Det gir blant annet de mange kunstverkene som overlevde reformasjonen, talende vitnesbyrd om, skriver *Arne Dag Østgaard* i *Vårt Land*.

En del av de flotteste kunstverkene er trukket frem fra glemsel og gjemmesteder, men jeg lurer på om ikke det aller fineste er mest ukjent for oss - en statue av St.Olav fra Tyllidalen kirke i Nord-Østerdalen? undrer Østgaard. Den kan i dag beskues på veggen i en av middelaldersalene i Nationalmuseet i København. Hvordan den havnet der? Historien begynner i 1667 da Tynset-presten Nils Friis oppdaget kunstverket i ei middelalderkirke som skulle rives. Tylldølene hadde fått ny kirke av Friis' forgjenger, den mektige gruvepresten Hans Lauritzen.

Men det var ikke bare Olavstatuen som hadde overlevd reformasjonen i Tyllidalen, forteller Østgaard: I den

gamle kirka fantes det fremdeles en prekestol og en brudebenk fra 1100-tallet. I dag er de i Universitetets Oldsaksamling i Oslo. Og Olavstatuens historie? Friis sendte den til generalmajor Wiibe i Trondheim, visstnok etter krav fra Wiibe, og St.Olav fra Tyllidalen fikk plass i selveste Nidarosdomen fram til 1696, da en skipper brakte den til Christian den femtes antikvitetsamling. Til slutt havnet den i Nationalmuseet der den fristet en bortgjemt tilværelse til den ble utlånt til jubileumsutstillingen i Olavshallen.

En treskjærer fra Tyllidalen laget en kopi av prekestolen og drog til København for å gjøre det samme med Olavstatuen, men den stod på lageret, forteller Østgaard. Men da museumsfolkene ble oppmerksom på den, ble den flyttet til en hedersplass i en middelaldersal! "Og der står fortsatt et av Norges flotteste klenodier fra katolsk tid. Det er rart å tenke på at det flotte kunstverket i 500 år holdt hus i ei lita kirke i en norsk fjelldal," noterer Østgaard avslutningsvis.

Lars Roar Langset OLAV DEN HELLIGE

«Selve klassikeren om «Norges evige konge» i en årrekke fremover»
Per Lønning i Aftenposten

«Velskrevet»
Yngvar Ustvedt i Verdens Gang

«Til tross for at dette også er en ytterst katolsk-vennlig presentasjon av Olav, kan vi anbefale boka»

Karsten Alnæs i Dagbladet

Rikt illustrert kr. 328,-.

GYLDENDAL

Katolske Forum i Asker og Bærum:

“Er kvinnene på fremmarsj i verdenskirken?”

Leder i NKKF, Rønnaug Aaberg Andresen, og styremedlem Liv Wethe informerer fra Verdenskongressen for WUCWO (Verdensunionen av katolske kvinneforbund) i februar i år.

Møte 24. mars i Mariakirken, Nyvn. 17 kl. 12.30
(etter høymessen som begynner kl. 11.00)

Alle velkommen!

Idet bladet skal i trykken leser vi i Vårt Land at dr. philos Janne Haaland Matlary, som var med i den pavelige delegasjon til FN's kvinnekongress i Beijing sist høst, er utnevnt av paven personlig til medlem for fem år av den pavelige kommisjon *Justitia et Pax*. «En stor ære» sier Janne, som er en av fem kvinner i kommisjonen og den eneste fra Europa. Janne er firebarnsmor og forsker i internasjonale relasjoner ved universitetet i Oslo.

26

Aage Hauken:

Dagbøker fra Lunden - III

- God aften, pater!
- God aften, Marius - stig på...

For tredje gang satt vi sammen i "hundehuset" på Lunden. Første gang hadde vi talt om ordet "Gud", dernest om mulige "veier" til Gud, såkalte "gudsbevis". Det var selve Guds fotefar i skaperverket vi hadde begitt oss på leting etter. Vi hadde sammenlignet refleksjoner og erfaringer, vi hadde beveget oss frem og tilbake i det meget kuperte landskap som filosofien, kombinert med religionspsykologien og ikke minst fysikken, utgjør. I sisnevnte sammenheng var det jeg som var den mottagende part, og det ble tydeligere for hver aften at Marius opplevde det materielle univers som åpent heller enn lukket hva mening angikk. Fysikk og biologi var for ham spørsmålsteget heller enn svar.

- Du skjønner, pater, materie er ikke materialistisk lenger - materie er energi... alt lever... det hele er besjelet...

Dette var som å lytte til en av de gamle joniske filosofene, de såkalte presokratikerne.

- Men hvor kommer så alt dette livet fra, prøvde jeg.

Det var dette han arbeidet med. De fysiske lover var en ting, biologisk liv noe annet. Ingen av dem lot til å kunne forklare seg selv.

- Marius, har du noensinne hørt om uttrykket "naturlig åpenbaring"? Nei, han hadde ikke det.

Nå var det min tur til å forklare.

- Du vet at de tre "abrahamiske" verdensreligioner - jødedommen, kristendommen og islam - er såkalte "åpenbaringsreligioner". Dette betyr at de forkynner en kunnskap om

Gud som er avhengig av historiske faktorer, omstendigheter i tid og rom - i motsetning til for eksempel Østens mystikere og vismenn. Konkrete begivenheter og personer er formidlere av en kunnskap om Gud som vi ellers ikke ville være i besittelse av, særlig skapelses-tanken og forløsningsmotivet, men også gudsbildet selv.

- Men hva med alt vi har snakket om: gudsbevisene - dine "veier" til Gud, Guds fotefar, osv? Hva med skjønnheten, erkjennelsesevnen - samvittigheten? Er ikke dette teologi lenger?

- Jo, Marius, det er det det er. Bibelen og kirkens Tradisjon opererer begge med en dobbelt form for kunnskap om Gud.

- Hvilken da?

- En "naturlig", som vi kaller den, og en overnaturlig - "historisk" om du vil.

- Men fører dette til at det vi har snakket om, likevel er del av teologisk tenkning?

- I aller høyeste grad. Vent litt, så skal jeg gå frem på riktig måte.

Jeg forklarte så enkelt som mulig at alle de tegn på Guds nærvær som Marius hadde erfart og gitt uttrykk for, også var del av det vi kaller den "historiske" åpenbaringen. Med andre ord: det historiske avviker ikke det naturlige. Troende jøder, kristne og muslimer lever med en dobbelt form for åpenbaringsbevissthet: en helt naturlig og en overnaturlig. Guds fotefar i skaperverket og i menneskesjelen - makrokosmos og mikrokosmos - er stadige vitnesbyrd om ham, også etter Moses, Jesus og Profeten.

- Finner vi dette i Bibelen?

- Overalt, i Det gamle som i Det nye testamente. Bibelens teologer forutsetter troen på Guds eksistens: det de ønsker, er å rense og reformere denne, i lys av historiske hendelser og personer.

- Hvilket betyr at det du kaller for "åpenbaring", forutsetter troen på Gud?

- Nemlig, Marius.

- Og da kan jeg tro på Gud og få beholde både filosofien og vitenskapen?

- Og kunsten og mystikken og alt det andre....

- Men er ikke troen på at Gud har åpenbart seg noe eksklusivt?

- Langt ifra, det forholder seg snarere omvendt.

Jeg la ut om hvordan både jødedommen og kristendommen - og for den saks skyld islam - begynte som minoritetsreligioner og ble siden svært utbredt, for ikke å si innflytelsesrike. Men i minoritetsstadiet måtte de forholde seg til andre religioner, andre folkeslag og menneskeheten sett under ett. På dette stadiet av deres historie er disse religionene ganske åpne og tolerante på en måte: De fordømmer heftig avgudsdyrkelse og alt det negative eller dystre som hører hedendommen til, men de benekter ikke et øyeblikk at når alle mennesker tror på Gud, så er det av gode grunner, grunner som de selv innser og anerkjenner verdien av - slik du finner det i enkelte bibelske bøker.

- Hvilke da?

- Den såkalte "visdomslitteraturen", men også hos Paulus og Johannes.

Marius var ikke primært interessert i bibelhistorien - ikke ennå. Vi

A / S N O R S K E S H E L L

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING 22 66 59 00 – SERVICE 22 66 58 60 – 22 66 58 61

Vennligst meld
adresseforandring

til

St.Olavs ekspedisjon,
Akersvn. 5, 0177 Oslo
tel.: 22 20 72 26

27

fortsatte derfor i samme spor.

- Men hvordan kommer troen på det du kaller en naturlig "åpenbaring" av Gud til uttrykk?

- Først og fremst i de utallige referanser til den menneskelige erkjennelsesevne, til den kosmiske orden, samvittigheten, skjønnheten - alt sammen. Bare les Davids salmer...

- Betyr dette at alle mennesker har del i en kunnskap om Gud som på en måte går forut for den åpenbaringen du hele tiden refererer til?

- Riktig, Marius, det er dette jødisk og kristen teologi kaller en "kosmisk pakt" med menneskeheten. Det er en måte å si at Gud hele tiden er til stede for den menneskelige fornuft og den menneskelige samvittighet - for øyet som ser og øret som hører...

Nå var denne sprogbruken heldigere valgt enn jeg hadde tenkt da jeg først uttalte ordene "kosmisk pakt". Marius befant seg tydeligvis akkurat på dette punktet eller stadiet, skjønt han var døpt. Men i voksen forstand var det et preteologisk stadium han dyrket, en oppvåknen til religiøs bevissthet. - Og denne handlet nettopp om stadiet før den historiske åpenbaring i Moses, Jesus (eller Profeten, for den saks skyld).

- Men dersom Gud og verden ligner hverandre, er ikke en naturlig gudserkjennelse nok - hvorfor det du kaller "historisk åpenbaring"?

- Fordi det som verden kan si oss om Gud, samvittigheten innbefattet, er ikke tilstrekkelig som grunnlag for et personlig gudsforhold.

- Og hva består det i...?

- Vennskap med Gud, for å si det med en tradisjonell vending.

- "Vennskap" antyder intimitet - er åpenbaringen noe som fører til praktiske konsekvenser?

- I aller høyeste grad!

- Er det derfor både jødedommen og islam er blitt lovreligioner?

- Selvsagt... kristendommen selv er periodevis blitt det samme.

Marius ønsket ikke å følge opp de historiske religioners utvikling, ikke denne aftenen. Vi vendte derfor på ny tilbake til den pakt vi var blitt enige om å kalle "kosmisk".

- Hvor kommer dette ordet "pakt" inn i det hele? - Dette var ikke vitenskapelig sprogbruk - eller var det likevel det?

- Les om Noa, Gud gjør ham til representant for hele menneskeheten og inngår en slags avtale med ham. Denne er riktignok av forberedende art, men sameksisterer med de historiske åpenbaringene til Moses og Jesus.

Marius var ikke forberedt på det meste av dette.

Han hadde ventet seg at jeg skulle gjøre meg til talsmann for et syn som avgrenset sannheten til å tilhøre kristne utelukkende, eller katolikker for den saks skyld. Dessuten var han ikke vant til at ordet "almenreligiøsitet" ble lagt større vekt på.

- Det er fordi du bor i Norge, trøstet jeg ham.

Likevel, det som opptok ham i øyeblikket, var selve forholdet mellom det jeg hadde kalt naturlig og historisk åpenbaring.

- Pater, si meg: Er det troen på Gud eller troen på åpenbaringen som er det spesielle ved kristendommen?

- Troen på historisk åpenbaring, tror jeg vi sier.

- Men da er troen på Gud forutsatt?

- Nettopp!

- Og det å tro på Gud er ikke vanskelig?

- Ikke dersom du har øyne til å se med, ører til å høre, hjerte til å tenke med - troen på Gud er nesten medfødt, Marius.

- Problemet er altså ikke hvorvidt Gud eksisterer, men hvorvidt han har tilkjennegett seg gjennom menneskenes historie?

- Ja.

- Er det disse diskusjoner om troen, troskriser og denslags handler om...?

- Ja.

- Men Guds eksistens er det få som betviler?

- Ja.

Slik forløp også denne tredje kvelden annerledes enn Marius hadde tenkt seg.

Regnestykke til Guds fordel

Ingingting eksisterer uten hensikt. Altså har min tilværelse en hensikt. Hvilken hensikt? Det vet jeg ikke. Følgelig er det ikke jeg som har fastsatt denne hensikt.

Altså er det en eller annen som vet mer enn meg.

Følgelig bør jeg be denne ukjente om å opplyse meg.

Det er det klokeste.

Charles Baudelaire (1821-1867)
- fra boken "Dagbøker",
Valdisholm Pocket, 1993

Liturgisk kalender

MARS

Lør 16 Hos 6,1-6/ Luk 18,9-14

Norske Tidebønner - uke 4

SØN 17 4. SØNDAG I FASTEN -

1 Sam 16,1b.6-7.10-13a/
Ef 5,8-14/Joh 9,1-41

Man 18 (St. Kyrillos av Jerusalem)
Jes 65,17-21/ Joh 4,43-54

Tir 19 DEN HELDIGE JOSEF.
2 Sam 7,4-5a.12-14a.16/
Rom 4,13.16-18.22/
Matt 1,16.18-21.24a

Ons 20 Jes 49,8-15/ Joh 5,17-30

Tor 21 2 Mos 32,7-14/ Joh 5,31-47

Fre 22 Visd 2,1a.12-22/
Joh 7,1-2.10.25-30

Lør 23 (St. Turibio av Mogrovejo)
Jer 11,18-20/ Joh 7,40-53

Norske Tidebønner - uke 1

SØN 24 5. SØNDAG I FASTEN -

Esek 37,12b-14/ Rom 8,8-11/
Joh 11,1-45

Man 25 HERRENS BEBUDELSE -
Jes 7,10-15/ Heb 10,4-10/
Luk 1,26-38

Tir 26 4 Mos 21,4-9/ Joh 8,21-30

Ons 27 Dan 3,14-20.91-92.95/
Joh 8,31-42

Tor 28 1 Mos 17,3-9/ Joh 8,51-59

Fre 29 Jer 20,10-13/ Joh 10,31-42

Lør 30 Esek 37,21-28/ Joh 11,45-56

Norske Tidebønner - uke 2

SØN 31 PALMESØNDAG

Palmevigsel: Matt 21,1-11
Messe: Jes 50,4-7/ Fil 2,6-11/
Matt 26,14-27.66

APRIL

Man 1 Jes 42,1-7/ Joh 12,1-11

Tir 2 Jes 49,1-6/ Joh 13,21-33.36-38

Ons 3 Jes 50,4-9a/ Matt 26,14-25

Tor 4 Skjærtorsdag
Oljevigselsmessen -
Jes 61,1-3a.6a.8b-9/ Ap 1,5-8/
Luk 4,16-21

Påskens hellige triduum begynner

Aftenmessen til minne om
Herrens hellige nattverd

2 Mos 12,1-8.11-14/
1 Kor 11,23-26/ Joh 13,1-15

Fre 5 Langfredag - **Faste og abstinens** - Ingen messe
Feiring av Jesu lidelseshistorie
Jes 52,13-53,12/ Heb 4,14-16
& 5,7-9, Joh 18,1-19,42

Påskedagstjenester

ASKER OG BÆRUM

Mariakirken, Nyveien 17, Stabekk

Palmesøndag: kl. 11.00 *Høymesse med palmevigsel og prosesjon.*
Skjærtorsdag: kl. 19.00 *Høymesse. Festen til minne om Jesu nattverd.*
Langfredag: kl. 15.00 *Korsveiandakt.*
kl. 19.00 *Pasjons gudstjeneste.*
Påskeaften: kl. 22.00 *Høymesse. Vigsel av påskelys og dåpsvann.*
1. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*
2. Påskedag: kl. 11.00 *Sangmesse.*

Kristi Freds Kirke, Veståsen 18, Eikeli

Palmesøndag: kl. 09.30 *Engelsk messe m/palmevigsel.*
Skjærtorsdag: kl. 17.00 *Engelsk messe.*
Langfredag: kl. 15.00 *Langfredagsliturgi, engelsk.*
1. Påskedag: kl. 09.30 *Høymesse, engelsk*

ARENDAL

St. Franciskus Xaveriuskirke, Kirkebakken 10

Palmesøndag: kl. 08.00
kl. 11.00 *Høymesse ????????*
Skjærtorsdag: kl. 17.00 *Høymesse.*
Langfredag: kl. 12.00 *Langfredagsliturgi.*
Påskeaften: kl. 18.30 *Påskevigilien.*
1. Påskedag: kl. 08.00 *Messe.*
kl. 11.00 *Høymesse.*
2. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*

ASKIM

Mariakapellet, Roald Amundsensgt. 4

Palmesøndag: kl. 12.00 *Høymesse.*
Skjærtorsdag: kl. 16.00 *Messe.*
Langfredag: kl. 16.00 *Langfredagsliturgi.*
Påskeaften: kl. 18.00 *Påskevigilien.*
1. Påskedag: kl. 12.00 *Messe.*
2. Påskedag: kl. 12.00 *Messe.*

BERGEN

St. Pauls kirke, Christiesgt. 18

Palmesøndag: kl. 09.30 *Messe.*
kl. 11.00 *Høymesse med palmevigsel.*
kl. 13.00 *Messe.*
kl. 18.00 *Messe.*

Mand., tirsd., onsd.,
i den stille uke. kl. 18.00 *Skriftemål.*
kl. 19.00 *Messe.*

Skjærtorsdag: kl. 18.00 *Høymesse.*
Langfredag: kl. 15.00 *Langfredagsliturgi.*
Påskeaften: kl. 12.00 *Velsignelse av påskematen.*
kl. 23.00 *Påskevigilien.*

1. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*

kl. 13.00 *Messe.*

kl. 18.00 *Messe.*

2. Påskedag kl. 11.00 *Messe.*
Messer og andakter på andre språk kunngjøres internt.

DRAMMEN

St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1

Palmesøndag: kl. 10.00 *Fromesse.*
kl. 12.00 *Høymesse med vigsel av palmegrener.*
Skjærtorsdag: kl. 18.00 *Messe, etterpå tilbedelse.*
kl. 15.00 *Korsveiandakt, deretter gudstjeneste.*
Påskeaften: kl. 12.00 *Velsignelse av påskematen. (Ingen messe kl. 13.00).*
kl. 21.00 *Feiring av vigilien til minne om Herrens oppstandelse*
1. Påskedag: kl. 12.00 *Høymesse.*
kl. 16.30 *Messe på Kongsberg. (Metodistkirken).*
2. Påskedag: kl. 12.00 *Høymesse.*

FREDRIKSTAD

St. Birgitta kirke, St. Josephsgt. 17

Palmesøndag: kl. 10.00 *Høymesse.*
kl. 18.00 *Messe.*
Skjærtorsdag: kl. 18.00 *Messe.*
Langfredag: kl. 15.00 *Langfredagsliturgi. Økumenisk korsvandring i byen.*
Påskeaften: kl. 19.00 *Messe.*
1. Påskedag: kl. 10.00 *Høymesse.*
kl. 18.00 *Messe.*
2. Påskedag: kl. 10.00 *Høymesse.*

HALDEN

St. Peters kirke, Kristian Vs plass 1

Palmesøndag: kl. 12.00 *Høymesse.*
Skjærtorsdag: kl. 18.30 *Messe.*
Langfredag: kl. 15.00 *Langfredagsliturgi.*
Påskeaften: kl. 18.30 *Messe.*
1. Påskedag: kl. 12.00 *Høymesse.*
2. Påskedag: kl. 12.00 *Messe.*

HAMAR

St. Torfinns kirke, Torvgt. 113

Palmesøndag: kl. 11.00 *Høymesse.*
Skjærtorsdag: kl. 17.30 *Høymesse og fotvasking.*
Langfredag: kl. 15.00 *Gudstjeneste.*
Påskeaften: kl. 22.00 *Påskevigilie.*
1. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*
2. Påskedag: kl. 18.00 *Messe.*

HØNEFOSS**St. Teresia kirke, Vesterngt. 5 B**

Palmesøndag: kl. 11.00
 Skjærtorsdag: kl. 18.00
 Langfredag: kl. 15.00
 Påskeaften: kl. 21.00
 1. Påskedag: kl. 11.00
 2. Påskedag: kl. 11.00

Høymesse.
Messe.
Langfredagsliturgi.
Messe.
Høymesse med vigsel av ild, påskelys og vann.
Messe.

KRISTIANSAND**St. Ansgar Kirke, Kirkegt. 3**

Palmesøndag: kl. 11.00
 Skjærtorsdag: kl. 19.00
 Langfredag: kl. 18.00
 Påskeaften: kl. 20.00
 1. Påskedag: kl. 11.00
 kl. 13.00
 2. Påskedag: kl. 11.00
 kl. 14.00

Høymesse.
Messe på vietnamesisk.
Fellesfeiring av Herrens Natverd.
Langfredagsliturgi
Påskevigilie.
Høymesse.
Festmesse.
Sangmesse.
Messe på spansk.

LARVIK**St. Frans' kapell, Åsvn. 2**

Palmesøndag: kl. 10.00
 Skjærtorsdag: kl. 17.00
 Langfredag: kl. 15.00
 Påskeaften: kl. 21.00
 1. Påskedag: kl. 10.00

Høymesse med palmevigsel.
Skjærtorsdagsliturgi.
Langfredagsliturgi.
Påskevigilie feires.
Høymesse.

LILLEHAMMER**Mariakirken, Weidemannsgt. 3 A**

Palmesøndag: kl. 18.00
 Skjærtorsdag: kl. 20.30
 Langfredag: kl. 18.00
 1. Påskedag: kl. 18.00

Høymesse.
Messe.
Gudstjeneste.
Høymesse.

LILLESTRØM**St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1**

Palmesøndag: kl. 09.00
 kl. 10.30
 Tirsdag 2. april: kl. 18.00
 Skjærtorsdag: kl. 19.00
 Langfredag: kl. 15.00
 Påskeaften: kl. 23.00
 1. Påskedag: kl. 10.30
 2. Påskedag: kl. 10.30

Fromesse.
Høymesse. Palmevigsel i «den gamle Magnus», prosesjon til kirken.
Oljevigselsmesse i St. Olav domkirke.
Skjærtorsdagsmesse med fotvask.
Langfredagsliturgi.
Påskevigilie.
Høymesse.
Messe.

MOSS**St. Mikael kapell, Ryggevn. 24**

Palmesøndag: kl. 10.00
 kl. 16.00
 Skjærtorsdag: kl. 19.00
 Langfredag: kl. 19.00
 Påskeaften: kl. 21.00
 1. Påskedag: kl. 10.00
 kl. 16.00
 2. Påskedag: kl. 10.00

Høymesse.
Messe.
Messe.
Langfredagsliturgi.
Påskevigilie.
Høymesse.
Messe.
Messe.

OSLO**St. Olav Domkirke, Oslo**

Palmesøndag: kl. 09.30
 kl. 11.00
 kl. 14.30
 kl. 16.00
 kl. 18.00
 Tirsdag 29/3: kl. 19.00
 Skjærtorsdag: kl. 15.00
 kl. 18.00
 Langfredag: kl. 15.00
 kl. 17.00
 Påskeaften: kl. 11.00
 kl. 19.00
 kl. 23.00
 1. Påskedag: kl. 09.30
 kl. 11.00
 kl. 13.00
 kl. 14.30
 kl. 16.00
 kl. 18.00
 2. Påskedag: kl. 11.00
 kl. 13.00
 kl. 18.00

Messe.
Palmevigsel ved kapellet på Vår Frelsers Gravlund sammen med Gml. Aker menighet. Prosesjon og høymesse.
Messe på spansk.
Messe på kroatisk.
Palmevigsel og messe på engelsk.
Høymesse med vigsel av de hellige oljer.
Høymesse på vietnamesisk.
Høymesse. Tilbedelse til kl. 22.00.
Langfredagsliturgi.
Langfredagsliturgi på vietnamesisk.
Velsignelse av påskemat.
Påskevigiliemesse på vietnamesisk.
Påskentattsliturgi.
Messe.
Høymesse.
Messe på ungarsk.
Messe på spansk.
Messe på kroatisk.
Messe på engelsk.
Høymesse.
Messe på polsk.
Messe på engelsk.

St. Hallvard kirke, Enerhauggt. 4

Palmesøndag: kl. 09.35
 kl. 11.00
 kl. 13.00
 Skjærtorsdag: kl. 19.00
 Langfredag: kl. 17.00
 Påskeaften: kl. 22.45
 1. Påskedag: kl. 11.00
 kl. 13.00
 2. Påskedag: kl. 11.00

Fromesse.
Familiemesse med vigsel av palmegrener og prosesjon.
Messe.
Høymesse til minne om Herrens natverd – Fotvasking.
Etter messen agapemåltid.
Langfredagsliturgi, lidelseshistorien.
Påskentattsfeiring.
Høymesse.
Høymesse.
Messe.

Lør 6

Ingen morgenmesse

Påskemesseplikten oppfylles påskentatt el -dag.**Påskentatt:** 1 Mos 1,1-2,2/

1 Mos 22,1-18/ 2 Mos

14,15-15,1/ Jes 54,5-14/

Jes 55,1-11/ Bar 3,9-4,4/

Esek 36,16-28/ Rom 6,3-11/

Matt 28,1-10

Norske Tidebønner - uke 1

SØN 7 PÅSKEDAG -

Apg 10,34-37-43/ Kol 3,1-4 el

2 Kor 5,6-8/

Joh 20,1-9 (Alternativ til aften-

messe: Luk 24,13-35)

Man 8 Apg 2,14-22-32/ Matt 28,8-15

Tir 9 Apg 2,36-41/ Joh 20,11-18

Ons 10 Apg 3,1-10/ Luk 24,13-35

Tor 11 Apg 3,11-26/ Luk 24,35-48

Fre 12 Apg 4,1-12/ Joh 21,1-14

Lør 13 Apg 4,13-21/ Mark 16,9-15

Norske Tidebønner - uke 2

SØN 14 2. SØNDAG I PÅSKETIDEN

- Apg 2,42-47/ 1 Pet 1,3-9/

Joh 20,19-31

Man 15 Apg 4,23-31/ Joh 3,1-8

Tir 16 St.Magnus. Apg 4,32-37/

Joh 3,7b-15

Ons 17 Apg 5,17-26/ Joh 3,16-21

Tor 18 Apg 5,27-33/ Joh 3,31-36

Fre 19 Apg 5,34-42/ Joh 6,1-15

Lør 20 Apg 6,1-7/ Joh 6,16-21

Norske Tidebønner - uke 3

SØN 21 3. SØNDAG I PÅSKETIDEN

Apg 2,14.22-28/

1 Pet 1,17-21/ Luk 24,13-35

Man 22 Apg 6,8-15/ Joh 6,22-29

Tir 23 (St.Georg) Apg 7,51-8.1a/

Joh 6,30-35

Ons 24 (St.Fidelis av Sigmaringen)

Apg 8,1b-8/ Joh 6,35-40

Tor 25 ST. MARKUS EVANGELIS-

TEN - 1 Pet 5,5-14/

Mark 16,15-20

Fre 26 Apg 9,1-20/ Joh 6,52-59

Lør 27 Apg 9,31-42/ Joh 6,60-69

**Pavens bønne-
intensjoner i april:**

At foreldre gir sine barn et godt forbilde ved å dele både materielle og åndelige goder generøst med svakerestilte

At kristne familiers eksempel må fremme preste- og ordenskall for misjonen

GREGORIANSK SANGKURS

**PINSEN 1996
24.-27. MAI
MOSTER - BØMLO**

**For nybegynnere og
viderekomne.**

**Opplysninger hos:
OLAVSKOLEN
5437 FINNÅS
Tlf.: 53 42 53 00
Fax: 53 42 53 88**

**Påmelding kurs
frist 1. mai
Bestilling kost/losji
Olavskolen -
frist 1. april.**

**Arr.:
AMICI CANTICUS
GREGORIANI
NIDROSIAE**

**Vi er
i nærheten
når du
trenger oss**

**NYTT HOVEDKONTOR:
MAJORSTUA 22 60 15 90
Bogstadveien 72**

**SENTRUM 22 20 79 05
Ullevålsveien 1 - Oslo**

**OSLO VEST 22 50 00 30
Harbitzalléen 14**

**OSLO ØST 22 67 28 80
Grensesvingen 7**

DØGNVAKT

**T. S. JACOBSENS
Begravelsesbyråer**

St. Dominikus Kirke, Neberggt. 15

Palmesøndag:	kl. 11.00	<i>Høymesse med palmevigsel og prosesjon.</i>
Onsdag før		
Skjærtorsdag:	kl. 20.00	<i>Matutin.</i>
Skjærtorsdag:	kl. 09.00	<i>Laudes.</i>
	kl. 18.30	<i>Høymesse.</i>
	kl. 21.30	<i>Lesning av Jesu avskjedstale til disiplene.</i>
	kl. 22.00	<i>Matutin.</i>
Langfredag:	kl. 09.00	<i>Laudes.</i>
	kl. 17.00	<i>Pasjonsgudstjeneste.</i>
	kl. 20.00	<i>Matutin.</i>
Påskeaften:	kl. 09.00	<i>Laudes.</i>
	kl. 23.00	<i>Påskevigilien.</i>
1. Påskedag:	kl. 11.00	<i>Høymesse.</i>
2. Påskedag:	kl. 11.00	<i>Messe.</i>

Lunden kloster, Øvre Lunden 5

Palmesøndag:	kl. 10.00	<i>Palmevigsel og høymesse.</i>
Skjærtorsdag:	kl. 18.00	<i>Høymesse.</i>
	kl. 21.00	<i>Lesning av Jesu avskjedstale. Tilbedelse til midnatt.</i>
Langfredag:	kl. 16.00	<i>Langfredagsgudstjeneste.</i>
Påskeaften:	kl. 23.00	<i>Påskevigilie med høymesse.</i>
1. Påskedag:	kl. 11.00	<i>Høymesse.</i>
2. Påskedag:	kl. 10.00	<i>Høymesse.</i>

PORSGRUNN

Vår Frue kirke, Olavsgt. 19

Palmesøndag:	kl. 11.00	<i>Palmevigsel og høymesse.</i>
Skjærtorsdag:	kl. 18.00	<i>Høymesse. Tilbedelse.</i>
Langfredag:	kl. 15.00	<i>Pasjonsliturgi.</i>
Påskeaften:	kl. 20.00	<i>Påskevigilie.</i>
1. Påskedag:	kl. 11.00	<i>Høymesse.</i>
	kl. 13.00	<i>Messe på Rjukan.</i>
2. Påskedag:	kl. 11.00	<i>Høymesse.</i>

STAVANGER

St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8

Palmesøndag:	kl. 09.30	<i>Messe på engelsk.</i>
	kl. 11.00	<i>Messe.</i>
	kl. 13.00	<i>Messe.</i>
Skjærtorsdag:	kl. 17.00	<i>Messe på vietnamesisk.</i>
	kl. 19.00	<i>Messe.</i>
Langfredag:	kl. 15.00	<i>Pasjonsliturgi.</i>
Påskeaften:	kl. 21.00	<i>Påskevigilie på vietnamesisk.</i>
	kl. 23.00	<i>Påskennattsmesse.</i>
1. Påskedag:	kl. 09.30	<i>Messe på engelsk.</i>
	kl. 11.00	<i>Messe.</i>
	kl. 13.00	<i>Messe på vietnamesisk.</i>
2. Påskedag:	kl. 11.00	<i>Messe.</i>
	kl. 11.00	<i>Messe i Egersund. (Metodiskirken).</i>

TROMSØ

Vår frue kirke, Storgt. 94

Palmesøndag:	kl. 11.00	<i>Høymesse.</i>
Skjærtorsdag:	kl. 20.00	<i>Afiengudstjeneste.</i>
Langfredag:	kl. 17.00	<i>Langfredagsliturgi.</i>
Påskeaften:	kl. 21.00	<i>Påskennattsfeiring.</i>
1. Påskedag:	kl. 11.00	<i>Pontifikalmesse.</i>
2. Påskedag:	kl. 11.00	<i>Høymesse.</i>

TRONDHEIM

St. Olav kirke, Schirmersgt. 1

Palmesøndag:	kl. 09.00	<i>Fromesse.</i>
	kl. 11.00	<i>Høymesse.</i>
Skjærtorsdag:	kl. 08.00	<i>Matutin og Laudes.</i>
	kl. 19.00	<i>Høymesse og tilbedelse frem til midnatt.</i>
Langfredag:	kl. 08.00	<i>Matutin og Laudes.</i>
	kl. 12.00	<i>Korsvei på vietnamesisk.</i>
	kl. 13.00	<i>Korsvei på tamil.</i>
	kl. 13.00	<i>Økumenisk korsvandring.</i>
	kl. 15.00	<i>Korsvei på filippinsk.</i>
	kl. 18.00	<i>Feiring av Herrens lidelseshistorie.</i>
Påskeaften:	kl. 08.00	<i>Matutin og Laudes.</i>
	kl. 23.00	<i>Påskennattsliturgi.</i>
1. Påskedag:	kl. 11.00	<i>Høymesse.</i>
2. Påskedag:	kl. 11.00	<i>Høymesse.</i>

TØNSBERG

St. Olav kirke, Botnegt. 22

Palmesøndag:	kl. 11.00	<i>Høymesse.</i>
Skjærtorsdag:	kl. 09.00	<i>Matutin.</i>
	kl. 17.00	<i>Høymesse. Agapemåltid i menighetslokalet.</i>
	ca. kl. 19.30	<i>Lesning av Jesu avskjedstale til apostlene.</i>
Langfredag:	kl. 09.00	<i>Matutin.</i>
	kl. 15.00	<i>Langfredagsliturgi.</i>
Påskeaften:	kl. 09.00	<i>Matutin.</i>
	kl. 23.00	<i>Påskevigilie.</i>
1. Påskedag:	kl. 10.30	<i>Laudes.</i>
	kl. 11.00	<i>Høymesse.</i>
	kl. 17.30	<i>Messe i Sandefjord.</i>
2. Påskedag:		<i>Ingen messe.</i>

Neste nummer utgis 23. april. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt
Faste medarbeidere:
Olav Egil Aune
Liv Greni
Bernt Eidsvig
ISSN 0802-6726

Albert Raulin o.p.
Nina Valsø
Gunnel Vallquist

Akersveien 14, 0177 Oslo
Redaksjon: Tlf. 22 20 72 48
Ekspedisjon: Tlf. 22 20 72 26
Årsabonnement (Norge): kr. 200,—
Øvrige europeiske land: kr. 220,—
Andre verdensdeler: kr. 230,—
Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.
Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 0807 2046480

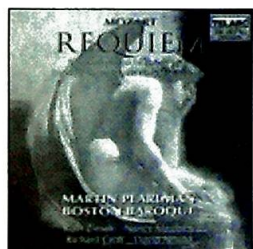
31

**st
OLAV**

BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo
Telefon: 22 20 72 48
Fax: 22 36 02 63

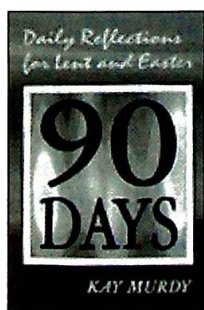
NYTT FRA PLATE/ BOKHYLLEN

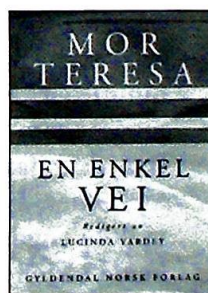
MOZART: REQUIEM
med Martin Pearlman
Boston Baroque
kr. 169

Norske påskesalmer
Jesus lever/Se, vi går
opp til Jerusalem/
Påskemorgen..m.fl.
kr. 169

90 DAYS
*Daily Reflections
for Lent and Easter.*
Lesninger fra Aske-
onsdag til pinse. Forener
tiden fra faste og påske
til et meningsfylt hele,
hf. kr. 85

MOR TERESA
En enkel vei.
En sjelden åndelig
håndbok som like
gjærne kan leses av
kristne som ikke-kristne,
ib. kr. 148

KOM, SE OG HØR PÅ UTVALGET AV BØKER OG MUSIKK FOR HØYTIDEN

ÅPNINGSTIDER:

Man-fred: 10-17 - Lørdag: 10-14
Onsd. før skjærtorsdag: 10-13
Påskeaften: 10-13

Blikk
på tiden

HELVETET

Først kom det rykter om at den anglikanske kirke har avskaffet helvete. Dette viste seg raskt å være en sannhet med modifikasjoner - til skuffelse/lettelse for mange. Den anglikanske kirken har igrunnen ikke gjort annet enn å påpeke at folk ikke kan omvendes med trusler, særlig ikke i middelalderens frodige billedspråk.

En utenforstående vil nå antakelig tro at kristne sitter rundt frokostbordet og diskuterer helvetet så fillene fyker - ild eller ikke ild, graden av evig pine, osv. osv. Så morbide er vi nok ikke, de fleste kristne er vel som alle andre mest opptatt av livet her og nå. Og det eskatologiske perspektiv kretser trolig mer om himmel enn om helvete.

Dette er som de fleste vet, ingen ny diskusjon. Den katolske katekismen har lagt seg på en nøktern definisjon: Helvetet er en tilstand med evig adskillelse fra Gud. Den evige ild nevnes riktignok i anførselstegn, og det

er vel dette anførselstegnet som har skapt hodebry i mange kretser gjennom dette århundret. En evig ild er liksom mer truende enn "en evig ild". Og dette med adskillelse fra Gud kan neppe skremme en ikke-troende inn i de troendes rekke, all den stund han lever i beste velgående i det han tror er en gudløs verden.

Enten man kaller det ild eller "ild", så er selvfølgelig poenget at ingen kan skremme folk til å tro. De eneste som har hatt virkelig glede av å beskjeftige seg med helvetet, er kunstnerne. Dante, Goya og Bentein "Draumkvedet" Baardson har hentet stor suksess på området, og utvist imponerende kreativitet. I kunstens verden har man forøvrig vist påfallende større interesse for helvetet enn for himmelen. Selv oppfinnsomme menn som Dante, Goya og Baardson lammes av en viss idé-tørke her. I våre dager trenger vi ikke engang kunstnerne for å hente visjoner om helvete, det er nok å skru på Dagsrevyen. Når det gjelder himmelen, er som nevnt inspirasjonskildene færre.

Helvetet er altså ikke en konstant størrelse i folks bevissthet. Hadde Bibelen hatt sitt opphav i Norden, ville kanskje "den evige ild" vært erstattet med "den evige is". Hadde Bibelen vært skrevet i vår tid, ville man kanskje skrevet om "den evige

atomsopp". Min visjon av helvete er (for øyeblikket) et evig direktesendt sportsprogram uten av-knapp. Andre ville betrakte dette som en beskrivelse av himmelen, men det er ikke et tankekors. Det er en bekrefteelse på at Gud ikke skjærer oss over en kam, men behandler oss som enkeltindivider også i det hinsidige.

Ja, slik kan man utdype en tøvete diskusjon om et alvorlig tema. Jeg tror imidlertid at livet lærer de fleste hva evig kjærlighet og evig lidelse kan bety. Det beste er nok å overlate til Gud å innrede både himmel og helvete.

I mellomtida kan vi jo minne hverandre om at meningen med livet ikke er å unngå evig pine, men å gi verden en forsmak på den himmelen vi håper på. Den som tror at Gud fins, og at Gud er kjærlighet, har ikke tid til å snakke om helvete. Jeg tror heller ikke Gud er en revisor som sørger for at livskontoen går i balanse når det gjelder lidelse og glede. En slik tanke ville formørke tilværelsen med følgende misforståelse: "Hver gledesstund du fikk på jord, betales må med sorg". Dette er hverken et bibelvers eller en salme, slik enkelte later til å tro. Det er et dikt fra Bjørnsons skuespill "Maria Stuart i Skotland", lagt i munnen på pasjen til en grisk ektemann som higet etter en posisjon som ikke tilkom ham.

Backstreet Girl